

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

Ministry of Education Youth and Sport

កម្រងវិញ្ញាសា និងអត្រាកំណែ

តូម៉ិចឡា ថ្នាក់ទី១២

ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម

សម្រាប់ភ្នំបសិក្សាគណិតវិទ្យា និងវិទ្យាសាស្ត្រ

គ្រឿងប្រឡូងសញ្ញាបត្របឋមសិក្សាទុតិយភូមិ

រៀបរៀង និងចងក្រងដោយ:

ក្រុមនិស្សិតស្ម័គ្រចិត្តក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

ឆ្នាំសិក្សា ២០១៩- ២០២០

អារម្ភកថា

សៀវភៅ **វិញ្ញាសាភូមិវិទ្យាថ្នាក់ទី១២** នេះគឺជាស្នាដៃក្រុងយើងខ្ញុំ រៀបចំឡើងក្នុងគោលបំណងសម្របសម្រួលដល់ប្អូនៗដើម្បីរៀនត្រៀមប្រឡង យកសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិនិរនាពេលខាងមុខនេះ។

សម្រាប់វិញ្ញាសានេះអាចជួយផ្តល់នូវចំណេះដឹងបន្ថែមថ្មីៗដល់ សិស្សានុសិស្សដោយក្រុមយើងខ្ញុំបានរៀបរៀងនូវវិញ្ញាសាដែលធ្លាប់ប្រឡងចេញ រួចមកហើយដែលបានប្រមូលផ្តុំពីឯកសាររបស់លោកគ្រូអ្នកគ្រូ យកមករៀបចំ និងបង្កើតជាឯកសារជំនួយស្មារតី ឬជាគន្លឹះត្រៀមប្រលងនានា។

ក្រុងយើងខ្ញុំរង់ចាំទទួលយកដោយសេចក្តីរីករាយនូវមតិវិះគន់ដើម្បី ស្ថាបនាពីសំណាក់លោក លោកស្រីដែលជាអ្នកបង្រៀន ពីមិត្តអ្នកសិក្សា ប្អូនៗ សិស្សានុសិស្សគ្រប់មជ្ឈដ្ឋានទាំងអស់។

ក្រុមយើងខ្ញុំក៏សូមជូនពរសុខភាពល្អសំណាងល្អក្នុងជីវិត ទទួលបាន ជោគជ័យគ្រប់ភារកិច្ច និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពជ័យទាំងបួនប្រការ គឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី៣០ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០២០

រៀបរៀងដោយៈក្រុមនិស្សិតស្ម័គ្រចិត្តក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ២០១៩-២០២០

១. ទទ គុណ ២. សុខ រ៉ុន ៣. ទី ស៊ីនលាង

មាតិកា

ចំណងជើង

ទំព័រ

កម្រងវិញ្ញាសាដែលធ្លាប់ប្រឡង	១
វិញ្ញាសាទី១ ៖ សម័យប្រឡង ថ្ងៃទី០៤ សីហា ឆ្នាំ២០១៤.....	១
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាដែលធ្លាប់ប្រឡង	២
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១	២
វិញ្ញាសាទី១ ៖ សម័យប្រឡង ថ្ងៃទី១៣ តុលា ឆ្នាំ២០១៤ (លើកទី២)	០៦
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១ (លើកទី២)	០៧
វិញ្ញាសាទី២ ៖ សម័យប្រឡង ថ្ងៃទី២៤ សីហា ឆ្នាំ២០១៥.....	១០
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី២	១១
វិញ្ញាសាទី៣ ៖ សម័យប្រឡង ថ្ងៃទី២២ សីហា ឆ្នាំ២០១៦	១៤
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៣	១៥
វិញ្ញាសាទី៤ ៖ សម័យប្រឡង ថ្ងៃទី២១ សីហា ឆ្នាំ២០១៧	១៨
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៤	១៩
វិញ្ញាសាទី៥ ៖ សម័យប្រឡង ថ្ងៃទី២០ សីហា ឆ្នាំ២០១៨	២២

អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៥	២៣
វិញ្ញាសាទី៦ ៖ សម័យប្រឡង ថ្ងៃទី១៩ សីហា ឆ្នាំ២០១៩	២៦
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៦	២៧
វិញ្ញាសា ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សា ទុតិយភូមិ.....	៣០
វិញ្ញាសាទី១	៣០
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១	៣១
វិញ្ញាសាទី២	៣៣
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី២	៣៤
វិញ្ញាសាទី៣	៣៧
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៣	៣៨
វិញ្ញាសាទី៤	៤០
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៤	៤១
វិញ្ញាសាទី៥	៤៣
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៥	៤៤
វិញ្ញាសាទី៦	៤៧

អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៦	៤៨
វិញ្ញាសាទី៧	៥០
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៧	៥១
វិញ្ញាសាទី៨	៥៣
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៨	៥៤
វិញ្ញាសាទី៩	៥៥
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៩	៥៦
វិញ្ញាសាទី១០	៥៨
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១០	៦៩
វិញ្ញាសាទី១១	៦១
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១១	៦២
វិញ្ញាសាទី១២	៦៥
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១២	៦៦
វិញ្ញាសាទី១៣	៦៧
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១៣	៦៨

វិញ្ញាសាទី១៤	៧០
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១៤	៧១
វិញ្ញាសាទី១៥	៧៣
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១៥	៧៤
វិញ្ញាសាទី១៦	៧៦
អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១៦	៧៧
ឯកសារយោង	៧៨

ឆ្លាស់ប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង.....
វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង.....
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	មន្ទប់ប្រឡង.....លេខតុ.....
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន.....
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខា.....

កម្រងវិញ្ញាសាដែលឆ្លាស់ប្រឡង

វិញ្ញាសាទី១

❖ សម័យប្រឡង ថ្ងៃទី០៤ សីហា ឆ្នាំ២០១៤

- I. តើការចេះភាសាផ្សេងៗទៀតក្រៅពីភាសាខ្លួនផ្តល់ផលប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ ចំពោះខ្លួនឯង និងចំពោះសង្គមជាតិ?
- II. នៅកម្ពុជាកសិកម្មផលិតស្រូវមានចំនួនច្រើនជាងគេ។តើមានការងារអ្វីផ្សេងៗទៀតក្រៅពីការងារធ្វើស្រែស្បែក?
- III. អភិវឌ្ឍស្ថាន ផ្តល់គឺកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជន។
ចូរពន្យល់ដោយលើកឧទាហរណ៍មកបញ្ជាក់។
- IV. នៅកម្ពុជាដាំដុះកៅស៊ូមានការកើនឡើង។ តើដំណាំកៅស៊ូមានសារៈសំខាន់អ្វីខ្លះ?
- V. ចូរអ្នករៀបរាប់ពីសារៈសំខាន់នៃការអនុវត្តគោលនយោបាយបែងចែកដីធ្លីនៅកម្ពុជា។
- VI. ហេតុអ្វីបានជាគេថា វិស័យទេសចរណ៍ជាឧស្សាហកម្មគ្មានផ្សែង?

អត្រាកំណែវិញ្ញាសាដែលធ្លាប់ប្រឡង

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១

១. ការចេះភាសាផ្សេងៗក្រៅពីភាសាជាតិខ្លួនផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដូចជា៖

❖ ចំពោះខ្លួនឯង៖

- ងាយស្រួលក្នុងស្រាវជ្រាវលើឯកសារបរទេស
- ងាយស្រួលក្នុងការរៀនសូត្រ
- ងាយស្រួលក្នុងការពង្រីកចំណេះដឹង សមត្ថភាព
- ងាយស្រួលក្នុងការចាប់យកមុខរបរ ឬធ្វើការងារ
- ងាយស្រួលក្នុងការចាប់យកបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យា

❖ ចំពោះសង្គមជាតិ៖

- ងាយស្រួលក្នុងផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍រវាងប្រទេស និង ប្រទេស
- សម្បូរអ្នកមានចំណេះដឹងសម្រាប់អភិវឌ្ឍសង្គម
- ងាយស្រួលក្នុងការផ្សព្វផ្សាយអរិយធម៌ប្រទេសយើង
- ផ្តល់ទីផ្សារការងារដល់ប្រជាជនក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក
- សេដ្ឋកិច្ចជាតិមានការអភិវឌ្ឍលឿន

២. ក្រៅពីការធ្វើស្រាវជ្រាវ កសិករកម្ពុជាមានការងារផ្សេងៗទៀតដូចជា៖

- ចិញ្ចឹមសត្វ (មាន់ គោ ជ្រូក ក្របី....)
- នេសាទ ចិញ្ចឹមត្រី វារីវប្បកម្ម
- បន្លែបង្ការមជ្ឈិម
- លក់ដូរ (ជំនួញតូចតាច)
- ជាកម្មកសំណង់ រោងចក្រ

- ឡើងភ្នំ
- សិប្បកម្ម (តម្បាញ ក្អមឆ្នាំង ជាងដែក កញ្ជី ក្តី...)
- រកអនុផលព្រៃឈើ (ជ័រ រលី ផ្កា...)
- ការងារផ្សេងៗទៀត(កម្មករចំណាកស្រុកតាមរដូវដើម្បីរកការងារធ្វើ)។

៣. អភិវឌ្ឍស្ថាន ថ្នល់ គឺកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជនមានដូចជា៖

- **អភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម៖** ជួយដោះដូរកសិករទៅកាន់ទីផ្សារមានភាពងាយស្រួល និងជួយជំរុញកសិកម្មឱ្យមានការរីកចម្រើន។
- ❖ **ឧទាហរណ៍៖** ស្រូវ អង្ករ ដំឡូង ពោត សណ្តែក ផ្លែឈើ សត្វស្រុក។
- **ឧស្សាហកម្ម៖** ជួយដឹកជញ្ជូនវត្ថុធាតុដើម និងផលិតផលសម្រេចទៅកាន់រោងចក្រ និងទីផ្សារក្នុង និងក្រៅប្រទេសបានទាន់ពេលវេលា។
- ❖ **ឧទាហរណ៍៖** កៅស៊ូ សម្លៀកបំពាក់...។
- **អភិវឌ្ឍវិស័យពាណិជ្ជកម្ម៖** ងាយស្រួលចែកចាយផលិតផលសម្រេច នាំចេញនាំចូលឆាប់រហ័សទាន់ពេលវេលា និងអស់ថវិកាតិច។
- **វិស័យធម្មនាគមន៍៖** មានផ្លូវគ្រប់ខ្ទាត់ខ្វែងងាយស្រួលក្នុងការធ្វើការងារ ផ្តល់ការងារដល់ប្រជាជនបានច្រើនផ្នែកសេវាដឹកជញ្ជូន។
- **វិស័យទេសចរណ៍៖** ទាក់ទាញទេសចរណ៍ទាំងក្នុងស្រុក និងក្រៅស្រុកដោយសារការធ្វើដំណើរបានឆាប់រហ័ស តម្លៃថោក មានជាសុខភាព និងសុវត្ថិភាពដល់ទេសចរណ៍។
- **ផ្នែកសុខាភិបាល៖** ជួយសម្រួលដល់ការដឹកជញ្ជូនអ្នកជំងឺទៅកាន់ មន្ទីរពេទ្យ មណ្ឌលសុខាភិបាល បានទាន់ពេលវេលាកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ ឬការស្លាប់របស់ប្រជាជន។

សរុបមក៖ ស្ថានថ្នល់រីកចម្រើន គឺបានជួយដល់គ្រប់វិស័យទាំងអស់ដែលធ្វើឱ្យប្រជាជនមានការងារធ្វើទទួលបានប្រាក់កម្រៃមានជីវភាពប្រសើរឡើងគឺកាត់បន្ថយនៃភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជន។

៤. នៅកម្ពុជាដាំដុះកៅស៊ូមានការកើនឡើងដំណាំនេះផ្តល់សារៈសំខាន់មានដូចជា៖

- ផ្តល់ជីវកៅស៊ូសម្រាប់បម្រើដល់ឧស្សាហកម្មក្នុងស្រុក និងការនាំចេញ
- ផ្តល់ការងារជូនប្រជាជនបានច្រើន
- កាត់បន្ថយការធ្វើចំណាកស្រុករបស់ប្រជាជន
- កាត់បន្ថយការកាប់ព្រៃឈើ អុស ធូលី សម្រាប់ដុត
- ជួយការពារបរិស្ថាន សំណឹកដី ការហូរច្រោះដី
- ផ្តល់ប្រាក់ចំណូលដល់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងប្រជាជនមានជីវភាពល្អប្រសើរ
- បង្កើតគម្របបែតង ជំនួសការបាត់បង់ព្រៃឈើ

៥. សារៈសំខាន់នៃការអនុវត្តគោលនយោបាយបែងចែកដីធ្លីនៅកម្ពុជាគឺ៖

- ធ្វើឱ្យប្រជាជនទទួលបានកម្មសិទ្ធិស្របច្បាប់ក្នុងការកាន់កាប់ដីធ្លី
- ងាយស្រួលក្នុងការធ្វើអាជីវកម្ម ដំណាំឧស្សាហកម្ម និងកសិកម្ម
- រួមចំណែកក្នុងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រដោយផ្ទាល់
- ប្រើប្រាស់កម្លាំងពលកម្មដែកនៅទីនោះប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព
- រួមចំណែកកាត់បន្ថយវិវាទដីធ្លី
- កាត់បន្ថយបន្ទុកផ្នែករដ្ឋបាល និងតុលាការ
- ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវទំនាក់ទំនងសង្គមទៅតាមមូលដ្ឋាន
- ធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចជាតិរីកចម្រើន
- កាត់បន្ថយគម្លាតរវាងភាពគ្មានដី និងភាពក្រីក្រ (អ្នកមាន និងអ្នកគ្មានដី)។

៦.វិស័យទេសចរណ៍ជាឧស្សាហកម្មគ្មានផ្សែង ព្រោះវិស័យនេះបង្កើតការងារដល់ប្រជាជនមានដូចជា៖

- សណ្ឋាគារ និងផ្ទះសំណាក់
- ផ្ទះសម្បែងប្រជាជនតាមមូលដ្ឋានបែបប្រពៃណី
- មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនធម្មតា ៖ រថយន្ត កង់បី ម៉ូតូ កប៉ាល់ រថភ្លើង
- មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនបែបបុរាណ ៖ កង់ រទេះគោ រទេះសេះ ដំរី
- ភោជនីយដ្ឋាន
- ការលក់ដូរតុអនុស្សាវរីយ៍
- ជំរុញការងារកសិកម្មសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ភោជនីយដ្ឋាន
- ជំរុញការងារសិប្បកម្ម

សរុប៖ វិស័យទេសចរណ៍ធ្វើឱ្យប្រជាជនមានការងារធ្វើ មានប្រាក់ចំណូលវិស័យឧស្សាហកម្មដែរ។ ដូចនេះ ទើបគេថាវិស័យទេសចរណ៍ជាឧស្សាហកម្មគ្មានផ្សែង។

ឆ្នាំប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង
វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	មន្ទប់ប្រឡង លេខតុ
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខា

វិញ្ញាសាទី១

❖ សម័យប្រឡង ថ្ងៃទី១៣ តុលា ឆ្នាំ២០១៤ (លើកទី២)

- I. តើវិសមភាពចំពោះការអប់រំ ទាក់ទងទៅនឹងអ្វីខ្លះ?
- II. កំណើននគរូបនីយកម្ម មានកម្រិតខ្ពស់នៅកម្ពុជា។
ចូររៀបរាប់ពីកត្តាដែលនាំឱ្យមានកំណើននេះ។
- III. ចូរអ្នករៀបរាប់ពីទីផ្សារសំខាន់ៗរបស់ប្រទេសកម្ពុជា។តើទីផ្សារណាដែលមានទឹកប្រាក់ច្រើនជាងគេ? ហេតុអ្វី?
- IV. បណ្តាញគមនាគមន៍នៅកម្ពុជាមានប៉ុន្មានប្រភេទ?អ្វីខ្លះ? អភិវឌ្ឍស្ថាន ថ្នល់គឺកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជន។ ចូរពន្យល់ឱ្យបានក្បោះក្បាយ។

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១ (លើកទី២)

១. វិសមភាពចំពោះការអប់រំ ទាក់ទងទៅនឹងមានដូចជា ៖

❖ **តាមភេទ:** ចាប់ពីកម្រិតមធ្យមសិក្សាឡើងទៅ សិស្សប្រុសច្រើនជាងសិស្សស្រី:

- ជួយការងារផ្ទះ
- ឆាប់រៀបការ
- ឱ្យកូនធ្វើការងារជួយគ្រួសារ

❖ **ទីប្រជុំជន និងជនបទ**

• **ទីប្រជុំជន**

- អាណាព្យាបាលមានការយល់ដឹងពីតម្លៃនៃការសិក្សាជាង
- មានជីវភាពធូរធារ
- សាលារៀនមានគ្រប់កម្រិត
- មានសម្ភារៈសិក្សាសម្បូរបែប
- មានសុវត្ថិភាពក្នុងការធ្វើដំណើរ។

• **ជនបទ**

- ជីវភាពក្រីក្រ
- សាលារៀននៅឆ្ងាយពីផ្ទះ
- ខ្វះមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ
- ការចូលរៀនយឺតពេល
- អសន្តិសុខ
- អាណាព្យាបាលមានការយល់ដឹងពីការសិក្សានៅមានកម្រិត
- ការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅ។

២. កំណើននគរូបនីយកម្មមានកម្រិតខ្ពស់នៅកម្ពុជាបណ្តាលមកពី ៖

- កំណើនប្រជាជនមានកម្រិតខ្ពស់
- ប្រជាជនជនបទផ្លាស់ទីចូលក្នុងទីក្រុង ដើម្បីរកការងារធ្វើ
- ការកើនឡើងនៃតម្រូវការ សេវាសាធារណៈ
- ការរៀបចំទីក្រុងតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ
- មានស្ថេរភាពនយោបាយ សន្តិសុខសង្គម
- គោលនយោបាយ ការរៀបចំទីក្រុង
- គោលនយោបាយដីធ្លី

៣. ទីផ្សារសំខាន់របស់កម្ពុជាមាន ៖

- ទ្វីបអាមេរិក
- សហគមន៍អឺរ៉ុប
- ទ្វីបអាហ្វ្រិក
- ទ្វីបអាស៊ី និងអូសេអានី
- សាធារណរដ្ឋសង្គម និយមវៀតណាម
- ❖ ទីផ្សារកម្ពុជាដែលមានទឹកប្រាក់ច្រើន គឺ សហរដ្ឋអាមេរិក ព្រោះ៖
 - អនុគ្រោះពន្ធនាំចូល
 - កម្ពុជាជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក WTO

៤. បណ្តាញគមនាគមន៍នៅកម្ពុជាមានបីប្រភេទគឺ ផ្លូវគោក (ផ្លូវថ្នល់ និងផ្លូវដែក) ផ្លូវអាកាស និង ផ្លូវទឹក។ **អភិវឌ្ឍន៍ស្ថាន ថ្នល់** គឺកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជនពីព្រោះ វិស័យនេះបានជួយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យផ្សេងៗទៀតដូចជា ៖

- **វិស័យកសិកម្ម ៖** ដោះដូរកសិផលទៅកាន់ទីផ្សារមានភាពងាយស្រួល និងជួយជំរុញឱ្យមានការរីកចម្រើន
- **ឧស្សាហកម្ម ៖** ដឹកជញ្ជូនរូបធាតុដើម និងផលិតផលសម្រេចទៅកាន់រោងចក្រ និងទៅទីផ្សារក្នុងស្រុក និងក្រៅប្រទេស
- **ពាណិជ្ជកម្ម ៖** ងាយស្រួលក្នុងការចែកចាយផលិតផលសម្រេចនាំចេញ នាំចូលឆាប់រហ័សទាន់ពេលវេលា និងអស់សោហ៊ុយតិច
- **គមនាគមន៍៖** មានផ្លូវគ្រប់ច្រកល្អកងាយស្រួលធ្វើការងារ ផ្តល់ការងារដល់ប្រជាជនបានច្រើនផ្នែកសេវាដឹកជញ្ជូន
- **ទេសចរណ៍៖** ទាក់ទាញទេសចរណ៍ទាំងក្នុង និងក្រៅស្រុកដោយសារការធ្វើដំណើរបានឆាប់រហ័ស តម្លៃថោក មានជាសុខភាព សុវត្ថិភាពដល់ទេសចរណ៍
- **ផ្នែកសុខាភិបាល៖** ជួយសម្រួលដល់ការដឹកជញ្ជូនអ្នកជំងឺទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យ ឬមណ្ឌលសុខភាពបានទាន់ពេលវេលា កាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ ឬការស្លាប់របស់ប្រជាជន។

ឆ្នាំប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង.....
វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង.....
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	មន្ទប់ប្រឡង.....លេខតុ.....
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន.....
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខា.....

វិញ្ញាសាទី២

❖ សម័យប្រឡង ថ្ងៃទី២៤ សីហា ឆ្នាំ២០១៥

- I. តើមានយុទ្ធនាការយោសនាផ្សព្វផ្សាយ និងចលនាប្រឡងប្រណាំងអ្វីខ្លះដែលបានជួយជំរុញឱ្យវិស័យទេសចរណ៍កម្ពុជាមានការរីកចម្រើន?
- II. តើគេបែងចែកប្រភេទរាជធានី ខេត្តនៅកម្ពុជាដោយផ្អែកលើអ្វីខ្លះ? មានប៉ុន្មានប្រភេទ?
- III. ការបែងចែកដីធ្លីមានចំណងជ័រឹងមាំរវាងភាពគ្មានដីនិងភាពក្រីក្រ។ ចូរពន្យល់ឱ្យបានក្បោះក្បាយ?
- IV. ប្រទេសកម្ពុជាបានអនុវត្តប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរីចាប់ពីឆ្នាំ១៩៩៣។ ចូរពន្យល់ពីអត្ថប្រយោជន៍នៃការអនុវត្តសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរីនេះ។
- V. ផ្លូវថ្នល់ចែកចេញជាបួនប្រភេទ។ អ្វីខ្លះ? ពន្យល់ប្រភេទនីមួយៗ។
- VI. អត្រាចូលរួមសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចនៅតំបន់ជនបទខ្ពស់ជាងនៅទីប្រជុំជន។ ចូរពន្យល់ពីមូលហេតុ។

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី២

១.យុទ្ធនាការយោសនាផ្សព្វផ្សាយ និងចលនាប្រឡងប្រណាំងដែលបានជួយជំរុញឱ្យវិស័យទេសចរណ៍ នៅកម្ពុជាមានការរីកចម្រើនមានដូចជា៖

- យុទ្ធនាការយោសនាផ្សព្វផ្សាយ “កម្ពុជាព្រះរាជាណាចក្រអច្ឆរិយៈ”។
- ចលនាប្រឡងប្រណាំង “ទីក្រុងស្អាត រមណីដ្ឋានស្អាត សេវាល្អ”។

២. គេបែងចែកប្រភេទរាជធានី ខេត្តនៅកម្ពុជាដោយផ្អែកលើ ៖

- សារៈសំខាន់សេដ្ឋកិច្ច
- ចំនួនប្រជាជន

❖ មាន៧ប្រភេទ៖

1. ខេត្តក្រុងប្រភេទទី១
2. ខេត្តរឹងមាំ
3. ខេត្តក្រុងផ្សារភ្ជាប់និងវិស័យទេសចរណ៍
4. ខេត្តផ្សារភ្ជាប់និងសេដ្ឋកិច្ចព្រំដែន
5. ខេត្តក្រុងផ្សារភ្ជាប់និងកំពុងដៃ
6. ខេត្តដែលមានកម្លាំងសេដ្ឋកិច្ចខ្សោយ
7. ខេត្តដាច់ស្រយាល។

៣.គេបែងចែកដីធ្លីមានចំណងជំរឿងរវាងភាពគ្មានដីនិងភាពក្រីក្រអាស្រ័យលើ ៖

- ប្រជាជនមានដីសង់លំនៅដ្ឋាន និងធ្វើអាជីវកម្ម
- កាត់បន្ថយការវិវាទដីធ្លី
- កាត់បន្ថយបន្ទុករដ្ឋាភិបាល និងបន្ទុកតុលាការ
- ធ្វើឱ្យមានភាពល្អប្រសើរឡើងនូវទំនាក់ទំនងថ្នាក់មូលដ្ឋាន

- ប្រើប្រាស់កម្លាំងដែលទំនេរ បង្កើនជីវភាពគ្រួសារ
- កាត់បន្ថយការធ្វើចំណាក់ស្រុក។

៤. អត្ថប្រយោជន៍នៃការអនុវត្តសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរីមាន ៖

- ទំនាក់ទំនងល្អជាមួយបរទេសតាមរយៈការធ្វើពាណិជ្ជកម្មក្រៅប្រទេស
- ការវិនិយោគទុនជាតិ និងអន្តរជាតិកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់
- ក្លាយជាសហគ្រាសសេរី
- មានការប្រកួតប្រជែងនៅលើទីផ្សារ
- បង្កើនការងារដល់ប្រជាជន និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ
- បង្កើនផលិតក្នុងស្រុក និងលំនាំចេញផលិតផលទៅក្រៅប្រទេស
- ធ្វើឱ្យមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។

៥. ផ្លូវថ្នល់ចែកចេញជា៤ប្រភេទគឺ ៖ ផ្លូវជាតិ ផ្លូវខេត្ត ផ្លូវលំ និងផ្លូវរុក្ខបាល។

❖ ពន្យល់ពីផ្លូវនីមួយៗ ៖

- **ផ្លូវជាតិ:** ជាផ្លូវដែលស្ថាបនា និងថែរក្សាដោយថវិកាជាតិ ហើយចេញពីរាជធានីភ្នំពេញ ទៅខេត្តនានា។
- **ផ្លូវខេត្ត:** ជាផ្លូវដែលកាត់ផ្លូវជាតិ ឬចេញពីទីប្រជុំជន ក្រុងទៅទីប្រជុំជនមួយទៀត ហើយស្ថាបនា និងថែរក្សាដោយថវិការបស់ខេត្ត។
- **ផ្លូវលំ:** ជាផ្លូវតូចៗគ្មានក្រាលថ្ម ក្រាលគ្រោះក្រហម មាននៅតំបន់ជនបទ។ កសាងនិងថែរក្សាដោយរដ្ឋអំណោយមូលដ្ឋាន និងប្រជាជនសហការជាមួយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងសប្បុរសជន។
- **ផ្លូវរុក្ខបាល:** ជាផ្លូវដែលកសាង និងថែរក្សាដោយក្រសួងរុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ សម្រាប់ដឹកផលិតផលព្រៃឈើ និងធ្វើចរាចរធម្មតា។

៦. អត្រាចូលរួមសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចនៅតំបន់ជនបទខ្ពស់ជាងនៅទីប្រជុំជន ព្រោះ៖

- ការចូលរួមកម្លាំងពលកម្មការងារស្រែចម្ការមានកម្រិតខ្ពស់
- សមាមាត្រនៃការចូលរៀននៅតំបន់ជនបទមានអត្រាទាប
- អាចស្រូបយកកម្លាំងពលកម្មកើនឡើង។

ឆ្នាំប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង.....
វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	បណ្ណាល័យប្រឡង.....
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	បន្ទប់ប្រឡង.....លេខតុ.....
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន.....
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខា.....

វិញ្ញាសាទី៣

❖ សម័យប្រឡង ថ្ងៃទី២២សីហា ឆ្នាំ២០១៦

- I. តើកង្វះអាហារូបត្ថ បណ្ណាលមកពីកត្តាអ្វីខ្លះ?
- II. ចូររៀបរាប់ពីផែនការសកម្មភាពសុវត្ថិភាពចរាចរណ៍ផ្លូវគោក។
- III. ចូរពន្យល់ពីភាពវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាននៃវិស័យទេសចរណ៍។
- IV. ប្រព័ន្ធផលិតស្រូវនៅកម្ពុជាមានសក្ខណៈខុសប្លែកគ្នាអ្វីខ្លះ? ចូររៀបរាប់។
- V. តើវិស័យទេសចរណ៍ បានផ្តល់ការងារអ្វីខ្លះ ដល់ប្រជាជនកម្ពុជា?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៣

១. កង្វះអាហារូបត្ថម្ភ បណ្តាលមកពី៖

- ខ្វះការយល់ដឹងរបស់មាតាបិតា អាណាព្យាបាល
- កត្តាជីវភាពគ្រួសារ ជួបការលំបាក (សេដ្ឋកិច្ច ភាពក្រីក្រ)
- កង្វះសេវាសុខាភិបាល ខ្វះទឹកស្អាត
- កង្វះអនាម័យ និងបង្គន់អនាម័យ

២. ផែនការសកម្មភាព សុវត្ថិភាពច្បាប់ចរាចរណ៍ផ្លូវគោកមាន ៖

- អប់រំផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ចរាចរណ៍
- លិខិតពង្រឹងច្បាប់ចរាចរណ៍ តាំងពីពាក់មួកសុវត្ថិភាព ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ នៅពេលដែលធ្វើដំណើរទៅណាមកណា
- បន្តរឹតបន្តឹង ការអនុវត្តច្បាប់
- ពង្រឹងគុណភាពសាលាបង្រៀនបើកបរ
- ធ្វើការត្រួតពិនិត្យលក្ខណៈបច្ចេកទេសយានយន្ត១០០%
- សវនកម្មសុវត្ថិភាពចរាចរណ៍នៅតំបន់ដែលមានគ្រោះថ្នាក់ញឹកញាប់
- កែលម្អ មជ្ឈមណ្ឌលព្យាបាល និងប្រព័ន្ធសេវាសង្គ្រោះបន្ទាន់នៅទូទាំងប្រទេស។

៣. វិស័យទេសចរណ៍មាន៖

❖ ភាពវិជ្ជមាន៖

- បង្កើនឪកាសការងារ
- លើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាជន
- កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ
- កាត់បន្ថយការធ្វើចំណាកស្រុក

- ធ្វើឱ្យមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិ (បង្កើនប្រាក់ចំណូលជាតិ)
- ផ្សព្វផ្សាយពីវប្បធម៌ជាតិលើឆាកអន្តរជាតិ
- បង្កើនសមត្ថភាពភាសាបរទេស
- ជំរុញសុវត្ថិភាព ស្ថេរភាពសង្គម
- ជំរុញឱ្យវិស័យទេសចរណ៍កាន់តែរីកចម្រើន
- ជំរុញឱ្យមានការអភិវឌ្ឍលើវិស័យផ្សេងៗទៀត

❖ **ភាពអវិជ្ជមាន**

- ឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែន
- ពេស្យាបារ
- ការជួញដូរគ្រឿងញៀន
- ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទលើកុមារ
- បញ្ហាបរិស្ថាន

៤. ប្រព័ន្ធផលិតស្រូវមានលក្ខណៈខុសប្លែកគ្នាដូចខាងក្រោម៖

- **ស្រូវវស្សា៖** ត្រូវបានគេដាំនៅទូទាំងប្រទេសចាប់ពីខែ ឧសភា ដល់ខែ តុលា លើផ្ទៃដីពី ៨៥% ទៅ ៩០% នៃផ្ទៃដាំដុះ។ ទិន្នផលមធ្យម ២.៥៤ត/ហិកត (២០០៨) (នៅកម្ពុជាក៏មានដាំស្រូវចម្ការដែរ)។
- **ស្រូវប្រាំង៖** ធ្វើតំបន់ក្បែរមាត់បឹង ស្ទឹង ព្រែក ដោយវិធីស្ទឹង និងបាចទឹកបញ្ចូលនៅរដូវទឹកស្រក។ ទិន្នផលមធ្យម៤.០៣ត/ហិកត(២០០៨)។
- **ស្រូវឡើងទឹក៖** ជាប្រភេទស្រូវធ្ងន់ ដាំដុះពី៨ទៅ៩ខែទើបប្រមូលផល។ ស្រូវឡើងទឹកអាចធន់និងកម្ពស់ទឹក២ម៉ែត្រទៅ៥ម៉ែត្រគេធ្វើនៅជុំវិញបឹងទន្លេសាប និង កំហូងនានាតាមបណ្តោយទន្លេមេគង្គក្នុងខេត្ត កំពង់ចាម ព្រៃវែង និង តាកែវ។ ទិន្នផលមធ្យមដូចស្រូវប្រាំងដែរ។

៥. វិស័យទេសចរណ៍ផ្តល់ការងារដល់ប្រជាជនកម្ពុជាដូចជា៖

- ភោជនីដ្ឋាន
- ផ្ទះសំណាក់
- ភ្នាក់ងារទេសចរណ៍
- យន្តការចលនាភូមិមួយផលិតមួយ
- ការរៀបចំផ្ទះសំបែង របស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតាមមូលដ្ឋាន
- សេវាដឹកជញ្ជូន សាមញ្ញ រទេះសំគោ រទេះសេះ
- សេវាចំណីអាហារ
- ការលក់វត្ថុអនុស្សាវរីយ៍ (សិប្បកម្ម កសិកម្ម)
- សេវាផ្សេងៗទៀត...។

ផ្លាស់ប្តូរឡុងស្ទ័នប្រកបដោយសិក្សាទុតិយភូមិ សម័យប្រឡង.....

វិញ្ញាសា ៖ គូមីវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម) **មណ្ឌលប្រឡង.....**

រយៈពេល ៖ ៩០នាទី **បន្តប្រឡង.....លេខកូ.....**

ពិន្ទុ៖ ៧៥ **ឈ្មោះបេក្ខជន.....**

ប្រធាន ៖ **ហត្ថលេខា.....**

វិញ្ញាសាទី៤

❖ សម័យប្រឡង ថ្ងៃទី២១ សីហា ឆ្នាំ២០១៧

- I. ព្រៃឈើជាប្រភពភោគទ្រព្យធម្មជាតិដែលកើតឡើងវិញ។ ចូលពន្យល់ និងលើកឧទាហរណ៍មកបញ្ជាក់។
- II. ចូររៀបរាប់ពីភោគទ្រព្យទេសចរណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងវប្បធម៌របស់កម្ពុជា។
- III. ចូរពន្យល់បាតុភូត “ចំណាកស្រុកស្រែ” និង “ចំណោលស្រុកស្រែ”។
- IV. ផ្នែកឯកជន ជាកម្លាំងដ៏សំខាន់សម្រាប់ការវិនិយោគ និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ ចូរពន្យល់ដោយលើកឧទាហរណ៍មកបញ្ជាក់។
- V. ការដឹកជញ្ជូនជាសកម្មភាពមួយដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសង្គមសេដ្ឋកិច្ច។ ចូរពន្យល់ ដោយលើកឧទាហរណ៍មកបញ្ជាក់។
- VI. បណ្តាញគមនាគមន៍កម្ពុជា មានតួនាទីជា “ក្បាលរថភ្លើងនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិ”។ ចូរពន្យល់ និងលើកឧទាហរណ៍មកបញ្ជាក់។

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាណទិស

១. ព្រៃឈើជាប្រភពភោគទ្រព្យកើតឡើងវិញ អាស្រ័យលើលក្ខខណ្ឌ ៖

❖ អាកាសធាតុ: ប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតនៅតំបន់ត្រូពិច ទទួលបានទិពលខ្យល់មូសុង មានលក្ខណៈក្ដៅហើយសើមមានភ្លៀងធ្លាក់កន្លះឆ្នាំ និងខ្យល់ភ្លៀងកន្លះឆ្នាំ លក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុមិនប្រែប្រួល អនុគ្រោះដល់ការលូតលាស់នៃរុក្ខជាតិនិងដំណាំគ្រប់ប្រភេទ។ បើមានកិច្ចការពារនិងគោរពច្បាប់បានល្អនោះព្រៃឈើ និងកើតឡើងវិញដូចដើម។ ឧទាហរណ៍ រុក្ខទិវា (ការបណ្តុះកូនឈើ...) នៅក្នុងសហគមន៍នាំគ្នាដាំដើមឈើ...។

២. រៀបរាប់ពីភោគទ្រព្យទេសចរណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងវប្បធម៌ កម្ពុជាមាន៖

- ប្រសាទបុរាណនានា: អង្គរវត្ត បន្ទាយស្រី បាយ័ន ព្រះវិហារ សម្បូរព្រៃគុក...
- សារៈមន្ទីរជាតិ: ព្រះបរមរាជវាំង ជើងឯក ទួលស្លែង វត្តភ្នំ....
- មហោស្រព: ពហុបុរាណ ល្ខោនបាសាក់ យីកេ ស្បែកធំ ស្បែកតូច...
- សិប្បកម្ម: ចម្លាក់ឈើ ថ្ម ស្បែក...
- តម្បាញ: ហូល ជាម្លង ក្រម៉ា...
- ស្នូនដីឥដ្ឋ: ក្អម ឆ្នាំង ក្រឡ...
- ជំនាង: ឈើ ថ្ម ដែក...
- សិប្បកម្មអាហារ: ប្រហុក ផ្អក ត្រីជៀត...
- ទន្លេមេគង្គប្រពៃណី: តាមភូមិ ឃុំ ស្រុក ខេត្ត។

៣. បាតុភូត “ចំណាកស្រុកស្រ” គឺជាចលនាចំណាកស្រុករបស់ប្រជាជន ទៅកាន់តំបន់ទីតាំងតំបន់ផ្សេងៗ ពិសេសទីក្រុង និងទីជនបទផ្សេងនានា។ កត្តានេះមកពី៖

- បញ្ហាជីវភាព
- គ្រោះធម្មជាតិ(គ្រោះរាំងស្ងួត ទឹកជំនន់...)

- ស្វែងរកការងារធ្វើ
- ការបន្តការសិក្សា
- វិបត្តិនយោបាយ...។
- ❖ បាតុភូត “ចំណោលស្រុកស្រែ” គឺជាចលនារបស់ប្រជាជនចាកចេញពីស្រុកស្រែទៅរកការងារជាអចិន្ត្រៃយ៍ នៅទីប្រជុំជន ទីក្រុងតែមិនត្រឡប់មកវិញទេ។ ដូចជា៖
- រកការងារធ្វើនៅទីក្រុង
- តាមគ្រួសារ
- បាត់បងជីដូន និងលំនៅដ្ឋាន
- ការងារផ្សេងៗទៀត...។

៤.ផ្នែកឯកជនជាផ្នែកជាកម្លាំងដ៏សំខាន់សម្រាប់ការវិនិយោគ និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចក្នុងប្រទេស ព្រោះ៖

- កម្ពុជាបានអនុវត្តសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរី
- ធ្វើកំណែទម្រង់ពីសហគ្រាសរដ្ឋក្លាយឱ្យក្លាយទៅជាកម្មសិទ្ធិឯកជន។
- សេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរីនាំឱ្យអ្នករកស៊ីបរទេសចូលចិត្តមករកស៊ីនិងដាក់ទុកវិនិយោគនៅកម្ពុជា
- កាលណាផ្នែកឯកជនរឹងមាំ អាចជួយបំពេញបន្ថែមលើវិនិយោគសាធារណៈក្នុងវិស័យសង្គមកិច្ច គឺផ្នែកឯកជនអាចស្រូបយកកម្លាំងពលកម្មកើនឡើង។

៥.ការដឹកជញ្ជូន ជាសកម្មភាពមួយដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ អភិវឌ្ឍសង្គម សេដ្ឋកិច្ច ព្រោះ៖

- ដោយសណ្ឋានដីប្រទេសកម្ពុជាផ្តល់ភាពអនុគ្រោះជាច្រើន (គ្មានរបាំងរូបមាទាំទេ)

- រួមទាំងមានជំនួយបច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុពីសហគមន៍អន្តរជាតិផង នោះគេឃើញមានសំណង់ស្ពាន ថ្នល់ជាច្រើនបានផុសឡើង
- ម៉្យាងទៀតសំណង់ផ្លូវថ្នល់ ផ្លូវដែកអាស៊ាន មានសារៈសំខាន់ក្នុងការដឹកជញ្ជូននាំនូវផលចំណេញច្រើននាពេលអនាគត។

ឧទាហរណ៍៖ ការដឹកជញ្ជូនទំនិញ ទេសចរណ៍ ផលិតផល វត្ថុធាតុដើមទៅដល់គោលដៅបានរហ័ស ទាន់ពេលវេលាចំណាយតិច និងប្រកបដោយសុវត្ថិភាព។

៦.បណ្តាញគមនាគមន៍កម្ពុជាមានតួនាទីគឺជា “ក្បាលរថភ្លើងនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច” ដោយបណ្តាញគមនាគមន៍មាន៖

- ផ្លូវគោក ៖ ផ្លូវដែក ផ្លូវជាតិ ផ្លូវលំ និងផ្លូវរុក្ខបាល
- ផ្លូវទឹក ៖ ស្ទឹង ទន្លេ បឹង ព្រែក សមុទ្រ
- ផ្លូវអាកាស ៖ មានអាកាសយានដ្ឋានក្នុងស្រុក និងអន្តរជាតិ
- ❖ **ក្បាលរថភ្លើង** មានតួនាទីសណ្តោងទូរថភ្លើងជាច្រើនដែលស្ថិតនៅពីក្រោយជាបន្តបន្ទាប់។ បណ្តាញគមនាគមន៍មានតួនាទី ជាក្បាលរថភ្លើងនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ ចំណុចនេះចង់បានសេចក្តីថាបណ្តាញគមនាគមន៍ មាននាទីសំខាន់ក្នុងការសណ្តោងវិស័យផ្សេងៗ នៃសេដ្ឋកិច្ចឱ្យមានការរីកចម្រើនខ្លាំងក្លា។

ឧទាហរណ៍៖ ជួយជំរុញវិស័យកសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម ទេសចរណ៍ ពាណិជ្ជកម្ម (នាំចេញ និង នាំចូល) មានដំណើរការល្អប្រសើរ។ ចំពោះវិស័យសុខាភិបាល អាចដឹកជញ្ជូនអ្នកជំងឺទៅមន្ទីរពេទ្យបានទាន់ពេលវេលា និងកាត់បន្ថយអត្រាស្លាប់របស់ប្រជាជនបាន។

ឆ្នាំប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង.....
វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង.....
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	មន្ទប់ប្រឡង.....លេខតុ.....
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន.....
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខា.....

វិញ្ញាសាទី៥

❖ សម័យប្រឡង ថ្ងៃទី២០ សីហា ឆ្នាំ២០១៨

- I. ចូរពន្យល់ប្រជាជនសកម្មលើវិស័យសេដ្ឋកិច្ច។
- II. កម្ពុជាជាប្រទេសមួយដែលពឹងផ្អែកលើកសិកម្មជាសំខាន់។ ចូរ
ពន្យល់ដោយលើឧទាហរណ៍មកបញ្ជាក់។
- III. តើប្រទេសកម្ពុជាមានផ្លូវដែកចំនួនប៉ុន្មានខ្សែរ? ចូររាប់ខ្សែរដែកដោយបញ្ជាក់ពីរាជធានី
ខេត្ត ដែលត្រូវឆ្លងកាត់។ តើការស្តារនិងការអភិវឌ្ឍផ្លូវដែកមានសារប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ?
- IV. តើអាកាសយានដ្ឋានសំខាន់ៗ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាមានប៉ុន្មាន? ចូរប្រាប់ឈ្មោះ
និងបង្ហាញពីសារៈប្រយោជន៍នៃការដឹកជញ្ជូនតាមផ្លូវអាកាស។
- V. ទេសចរណ៍កម្ពុជា ជាទេសចរណ៍វប្បធម៌ និងធម្មជាតិ។
ចូរពន្យល់ដោយលើកឧទាហរណ៍មកបញ្ជាក់។

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសារទី៥

១.ប្រជាជនសកម្មលើវិស័យសេដ្ឋកិច្ចគឺជាបុរសស្រ្តីដែលធ្វើការលើវិស័យទាំងបីដែលមានអាយុចាប់ពី៧ ឆ្នាំឡើងទៅ៖

- វិស័យកសិកម្ម : មានចំនួនច្រើនជាងគេគឺ (70%) នៅឆ្នាំ២០០៨
- វិស័យសេវាកម្ម : មានចំនួនច្រើនបន្ទាប់ (19.16%) នៅឆ្នាំ២០០៨
- វិស័យឧស្សាហកម្ម : មានចំនួនតិចជាងគេ (8.54%) នៅឆ្នាំ២០០៨។

២.ប្រទេសកម្ពុជាជាប្រទេសមួយដែលពឹងផ្អែកលើវិស័យកសិកម្មជាសំខាន់ដោយសារតែគេយកវិស័យកសិកម្មសំខាន់ជាងគេពីព្រោះ៖

- ជាប្រភពផ្តល់ស្បៀងអាហារសម្រាប់ប្រជាជនគ្រប់រូប
- ជាប្រភពផ្តល់វត្ថុធាតុដើមសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ និងអភិវឌ្ឍកសិឧស្សាហកម្មក្នុងស្រុក
- ជាប្រភពចំណូលមួយសំខាន់សម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ដែលទទួលបានពីផលិតកម្ម និងការនាំចេញ
- ជួយដោះស្រាយការងារជូនប្រជាជនបានច្រើន
- ជួយកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រជូនប្រជាជន
- កត្តាសំខាន់គឺ ទាក់ទងទៅនឹងសណ្ឋានដី អាកាសធាតុ ផ្លូវទឹក មនុស្ស ដំណាំស្រូវ ដំណាំកៅស៊ូ និងដំណាំផ្សេង ការចិញ្ចឹមសត្វ នេសាទ ព្រៃឈើ។

៣. ប្រទេសកម្ពុជាមានផ្លូវដែកពីខ្សែមាន៖

- ខ្សែរទី១ ៖ ចេញពីភ្នំពេញទៅកាត់ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ កាត់ភ្នំពេញ កណ្តាល កំពង់ស្ពឺ កំពង់ឆ្នាំង ពោធិ៍សាត់ បាត់ដំបង និងបន្ទាយមានជ័យ ប្រវែង ៣៨៥ គម។
- ខ្សែរទី២ ៖ ចេញពីភ្នំពេញទៅក្រុងព្រះសីហនុ កាត់ភ្នំពេញ កណ្តាល តាកែវ កំពត កែប និងព្រះសីហនុ ប្រវែង ២៦៦ គម។

❖ ការស្តារនិងអភិវឌ្ឍផ្លូវដែកមានសារៈប្រយោជន៍ដូចជា៖

- តភ្ជាប់ផ្លូវដែកដែលខូចខាតកាលពីសម័យសង្គ្រាមដើម្បីប្រើប្រាស់ឡើងវិញ និងពង្រីកបន្ថែម
- តភ្ជាប់ទៅប្រទេសជិតខាង
- ងាយស្រួលក្នុងការដឹកជញ្ជូនទំនិញ និងផលិតផល
- ងាយស្រួលក្នុងការដឹកអ្នកដំណើរជាតិ អន្តរជាតិ
- ដឹកទំនិញបានច្រើនជាងផ្លូវថ្នល់
- ជួយកាត់បន្ថយការកកស្ទះចរាចរណ៍ផ្លូវថ្នល់
- ជួយកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជន

៤. អាកាសយានដ្ឋានសំខាន់ៗ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជារួមមាន៖

- អាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិភ្នំពេញ (ពោធិនតុង)
- អាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិ ខេត្តសៀមរាប
- អាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិ ក្រុងព្រះសីហនុ

❖ ការដឹកជញ្ជូនតាមផ្លូវអាកាសផ្តល់សារៈប្រយោជន៍ដូចជា៖

- សម្រួលការធ្វើទំនាក់ទំនងក្នុងស្រុក រដ្ឋបាល គ្រប់គ្រង
- សម្រួលដល់ការដឹកអ្នកដំណើរទេសចរណ៍ បានឆាប់រហ័ស សុវត្ថិភាព និងសុខភាព
- ធ្វើអោយប្រទេសជិតខាងទទួលស្គាល់ប្រទេសកម្ពុជាកាន់តែច្បាស់តាមរយៈទេសចរណ៍
- ងាយស្រួលក្នុងការដឹកទំនិញក្នុងស្រុក និងក្រៅស្រុក

៥. ទេសចរណ៍នៅកម្ពុជាជាទេសចរណ៍វប្បធម៌ និងធម្មជាតិ៖

✚ **ទេសចរណ៍វប្បធម៌៖** ទេសចរណ៍នៅកម្ពុជាមានការលូតសាល់ជាលំដាប់បានប្រែក្លាយ កម្ពុជា ជាគោលដៅទេសចរណ៍ដ៏សំខាន់មួយនៅក្នុងតំបន់ពិសេសយើងមានប្រាសាទ មានភូមិវប្បធម៌ ប្រពៃណី ជាដើម។

❖ **ឧទាហរណ៍៖**

- ប្រាសាទអង្គរវត្ត
- ប្រាសាទព្រះវិហារ
- ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុក
- សារមន្ទីរជាតិ រាជវាំង គុកទួលស្លែង ជាដើម។

✚ **ទេសចរណ៍ធម្មជាតិ៖** គឺជាទេសចរណ៍ភាគច្រើនធ្វើដំណើរទៅកាន់ធម្មជាតិថ្មីៗប្លែកៗ ដូចជា ការបោះតង់ ជិះកង់ក្នុងតំបន់ដែលពេញទៅដោយធម្មជាតិ និងសត្វព្រៃជាដើម។

❖ **ឧទាហរណ៍៖**

- ឆ្នេរខ្សាច់
- កោះ សមុទ្រ
- ទឹកជ្រោះ បឹងទន្លេសាប បឹងយក្សឡោម
- ឧទ្យានជាតិ
- តំបន់ការពារធម្មជាតិ
- ដែកជម្រកសត្វព្រៃ
- ភ្នំ...ជាដើម។

ផ្លាស់ប្តូរឡុងស្ទ័នប្រកបដោយសិក្សាទុតិយភូមិ សម័យប្រឡង.....

វិញ្ញាសា ៖ **គូមីវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)** **មណ្ឌលប្រឡង.....**

រយៈពេល ៖ ៩០នាទី **បន្តប្រឡង.....លេខកូ.....**

ពិន្ទុ៖ ៧៥ **ឈ្មោះបេក្ខជន.....**

ប្រធាន ៖ **ហត្ថលេខា.....**

វិញ្ញាណទិវ

❖ សម័យប្រឡង ថ្ងៃទី១៩ សីហា ឆ្នាំ២០១៩

- I. ហេតុអ្វីទើបគេនិយាយថា “បង្គោលប្តូរទីលំនៅជាបាតុភូតសកល”?
ចូរប្រាប់ពីមូលហេតុដែលធ្វើឱ្យកើនមានចលនាបង្គោលលំនៅនៅកម្ពុជា?
- II. តើចលនាបង្គោលលំនៅឆ្នាំ ១៩៧០ និងឆ្នាំ ១៩៧៥ មានលក្ខណៈខុសគ្នាដូចម្តេច?
- III. តើកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពនាទីក្រុងប៉ារីស ប្រព្រឹត្តឡើងនៅថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំណា? កិច្ចព្រមព្រៀងនេះរៀបចំឡើងដើម្បីអ្វី? ចូលពន្យល់?
- IV. តើវត្តមានកងទ័ពវៀតណាម នៅលើទីលំនៅកម្ពុជា និងការដកកងទ័ពវៀតណាមចេញពីកម្ពុជានៅថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំណា? មានបញ្ហាអ្វីខ្លះកើតឡើង?
- V. ប្រទេសកម្ពុជាចាប់អនុវត្តន៍សេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរីចាប់ពីឆ្នាំណា? តើមានការរីកចម្រើនដូចម្តេច? ចូរប្រាប់អំពីភាគរយនៃវិស័យសេដ្ឋកិច្ចក្នុងឆ្នាំ២០០៨។
- VI. ខេត្តចំនួនពីរនៅកម្ពុជាដែលមានដង់ស៊ីតេប្រជាជនរយៈពេលមួយទសវត្សរ៍មកនេះ គឺ ៖ ខេត្តព្រៃវែង ($d=12$ នាក់/km²) និងខេត្តកោះកុង ($d=12$ នាក់/km²)។ គណនាចំនួនប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុងខេត្តទាំងពីរ។

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៦

១.បង្គោលប្តូរទីលំនៅជាបាតុភូតសកល៖ គឺដោយសារចលនាបង្គោលលំនៅនេះពាក់ព័ន្ធ ទៅនឹង វិបត្តិបយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមរបស់ប្រទេស។ បាតុភូតសកលនេះផ្តល់ផលប៉ះពាល់ ដល់ទំហំ និងសមាសភាពនៃប្រជាជនកម្ពុជាយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ។

❖ មូលហេតុនៃចលនាបង្គោលលំនៅកម្ពុជា៖

- សង្គ្រាម
- គ្រោះធម្មជាតិ (គ្រោះរាំងស្ងួត និងគ្រោះទឹកជំនន់)
- អសន្តិសុខក្នុងតំបន់
- ការផ្លាស់ប្តូរកន្លែងធ្វើការ
- ការសិក្សារៀនសូត្រ
- ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍
- ការបង្គោលលំនៅ
- មាតុភូមិនិវត្តន៍
- ការបាត់បង់ដីធ្លីជាដើម...។

២.ចលនាបង្គោលលំនៅឆ្នាំ ១៩៧០ និងឆ្នាំ ១៩៧៥ មានលក្ខណៈខុសគ្នា ៖

❖ ឆ្នាំ១៩៧០

- មានទំនាក់ទំនងខ្លាំងទៅ និងប្រជាជននៅជនបទ
- ជាចលនាបង្គោលលំនៅដោយស្ម័គ្រចិត្ត
- ប្រជាជនផ្លាស់លំនៅពីជនបទ ទៅទីក្រុង
- ដើម្បីជ្រកកោន ស្វែងរកការងារធ្វើ និងរៀនសូត្របន្ត

❖ ឆ្នាំ១៩៧៥

- មានទំនាក់ទំនងខ្លាំងទៅនឹងប្រជាជនរស់នៅទីក្រុង
- ជាចលនាបំបាត់លំនៅដោយបង្ខំ
- ប្រជាជនផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅពីទីក្រុងទៅកាន់ជនបទដាច់ស្រយាលដើម្បីបង្កបង្កើនផលការងារ កសិកម្ម និង លើកទំនប់ទប់ប្រឡាយ។

៣.កិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពនាទីក្រុងប៉ារីសប្រព្រឹត្តឡើង៖ នៅថ្ងៃទី 23 ខែតុលា ឆ្នាំ1991។ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះរៀបចំឡើង ដើម្បីផ្តល់លទ្ធភាពដល់ការ វិលត្រឡប់មកវិញ ដោយស្ម័គ្រចិត្ត នៃជនភៀសខ្លួនជំរុំដែលគ្រប់គ្រងដោយអង្គការសហប្រជាជាតិក្នុង ប្រទេសថៃ មានការបោះឆ្នោតឆ្នាំ១៩៩៨។ កម្មវិធីនេះរៀបចំឡើងដោយអង្គការ UNDP និងអង្គការ UNHCR ដែលជួយឧបត្ថម្ភដល់ជនភៀសខ្លួនរវាងដី និងលុយ។

៤.វត្តមានកងទ័ពវៀតណាមនៅលើទឹកដីកម្ពុជា៖ នៅថ្ងៃទី 7 ខែមករា ឆ្នាំ1979។ កងទ័ពវៀតណាមដកចេញពីទឹកដីកម្ពុជានៅថ្ងៃទី ១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៨៩។ នៅពេលកងទ័ពវៀតណាមដកចេញទៅគេសង្កេតឃើញមានការរីកចម្រើនរវាងកងទ័ពរដ្ឋាភិបាល និងកងទ័ពតស៊ូ។

៥.ប្រទេសកម្ពុជាចាប់ផ្តើមអនុវត្តសេដ្ឋកិច្ច ទីផ្សារសេរីចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៩៣ មានដូចជា៖

❖ ការរីកចម្រើន៖

- សហគ្រាសរដ្ឋមួយចំនួនត្រូវបានជួល ផ្ទេរ ឬលក់ទៅឱ្យឯកជន។
- សហគ្រាសមួយចំនួនត្រូវបានកែទម្រង់ជាថ្មី
- ផ្នែកឯកជន មានកម្លាំងរឹងមាំអាចបំពេញបន្ថែមវិនិយោគសាធារណៈក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច។
- បង្កើតការងារជំនាញ ដល់ប្រជាជន។
- ពង្រឹងវិស័យឯកជន និងវិនិយោគទុន។

៦.គណនាចំនួនប្រជាជន (2008)

ក. ខេត្តព្រៃវែង(2008)

ដោយ $d=194$ នាក់/km², ហើយ $S= 4883$ km²

តាមរូបមន្ត: $d=p/sP= d \times s$

$$P=194 \times 4883$$

$$P/\text{ព្រៃវែង}=932653$$

ខ. ខេត្តកោះកុង(2008)

ដោយ $d=12$ នាក់/km², ហើយ $S=11160$ km²

តាមរូបមន្ត: $d=p/sP=d \times s$

$$P=194 \times 4883$$

$$P/\text{កោះកុង}= 133920 \text{នាក់} \cdot$$

គ្រឿងប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង.....
វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង.....
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	លេខបន្ទប់.....លេខតុ.....
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន.....
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខាបេក្ខជន.....

វិញ្ញាសា គ្រឿងប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សា ទុតិយភូមិ

❖ វិញ្ញាសាទី១

- I. តើមិនជាអ្វី? ហើយប្រើសម្រាប់ធ្វើអ្វីខ្លះ?
- II. ដូចម្តេចដែលហៅថា “សេដ្ឋកិច្ចតំបន់” ?
- III. តើប្រទេសកម្ពុជាមានផ្លូវថ្នល់សរុបប្រវែងប៉ុន្មាន? ក្នុងនោះមានផ្លូវអ្វីខ្លះ?
- IV. តើកម្ពុជាបានចូលជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក នៅថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំណា?
ហើយមានផលប្រយោជន៍ដូចម្តេច?
- V. តើសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ទំនាបកណ្តាលកម្ពុជារួមមានអ្វីខ្លះ?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១

១.មីន គឺជាគ្រឿងផ្ទុះ ឬគ្រឿងបន្ទុះអ្វីផ្សេងៗទៀត។ ហើយគេច្រើនយកទៅប្រើប្រាស់ ក្នុងសង្គមដើម្បីកម្ទេចវត្ថុផ្សេងៗដូចជា យានយន្តតូចធំ ស្ពាន វ៉ែត្យុង ដែលសុទ្ធសឹងតែជាវត្ថុដែលមានតម្លៃ។

២.សេដ្ឋកិច្ចតំបន់ គឺជាសកម្មភាពផលិតកម្ម និងសេវាកម្មនានាដែលកើតមានដោយផ្ទាល់នៅតាមតំបន់នីមួយៗ។

៣. ប្រទេសកម្ពុជាមានផ្លូវថ្នល់សរុបប្រវែង ៣៩៦១៨ ក្នុងនោះរួមមាន៖

- ផ្លូវជាតិលេខ១ប្រវែង ២១១៩km
- ផ្លូវជាតិលេខ២ប្រវែង ៣០៨៦ km
- ផ្លូវខេត្តប្រវែង ៦៤១៣ km
- ផ្លូវជនបទ (ផ្លូវលំ) ប្រវែង ២៨០០km

៤.កម្ពុជាបានចូលជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក៖ នៅថ្ងៃទី ២៨-៣០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៩ ។ ហើយការបានចូលនេះមានផលប្រយោជន៍ដូចជា ធ្វើអោយកម្ពុជាយើងកាន់តែត្រូវបានលើកតម្កើនលើឆាតអន្តរជាតិ គឺអាចធ្វើឱ្យកម្ពុជាអាចបោះជំហានចូលទៅកាន់ទីផ្សារពិភពលោកយ៉ាងស្វាហាប់ និងបង្កើតទំនាក់ទំនងទ្វេភាគី ពហុភាគីដ៏ទូលំទូលាយជាមួយបណ្តាលប្រទេសនានា ផ្តល់អាកាសសមាសសម្រាប់ការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម និងវិនិយោគលើគ្រប់វិស័យនៅកម្ពុជា។

៥.សេដ្ឋកិច្ចតំបន់ទំនាបកណ្តាលកម្ពុជារួមមាន៖

- សកម្មភាពកសិកម្ម ដំណាំស្រូវមានសារៈសំខាន់ជាងគេបន្ទាប់មកមានដំណាំចម្ការ (ពោត សណ្តែក ល្ង ផ្លែឈើ និងបន្លែបង្កាច្រើនមុខ) នេសាទ (តាមដងទន្លេនិងកំហូង បឹងនានា ពិសេសបឹងទន្លេសាប) និងចិញ្ចឹមសត្វ។
- សកម្មភាពសេវាកម្ម ពិសេសតម្បាញហូល ជាមួយ ក្រមា និងឧស្សាហកម្មដែលប្រមូល ផ្គុំជាពិសេសនៅទីក្រុងភ្នំពេញ និងតំបន់ជុំវិញ មានខេត្តកណ្តាល និងកំពង់ស្ពឺជាដើម។
- សកម្មភាពពាណិជ្ជកម្ម តាមទីផ្សារ នៅទីក្រុង ទីប្រជុំជនក្រុមហ៊ុនអាហារីណា និងក្រុម ហ៊ុនផ្សេងៗទៀតជាច្រើន។
- សកម្មភាពដឹកជញ្ជូន និងគមនាគមន៍តាមផ្លូវទឹក ផ្លូវថ្នល់ (សំខាន់ជាងគេ) ផ្លូវដែក និង ផ្លូវអាកាស (យាន្តដ្ឋានអន្តរជាតិភ្នំពេញ និងយាន្តដ្ឋានអន្តរជាតិខេត្តសៀមរាប)។
- សកម្មភាពទេសចរណ៍តាមរមណីយដ្ឋាននានាសម្បូរបែបនៃរាជធានីភ្នំពេញ និងខេត្ត សៀមរាបជាពិសេស។
- និយាយរួមគេចាប់ទុកតំបន់ទំនាបកណ្តាលជាមជ្ឈមណ្ឌលសេដ្ឋកិច្ចដ៏សំខាន់បំផុត សម្រាប់កម្ពុជា។

ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង.....
វិញ្ញាសា ៖ តូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង.....
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	លេខបន្ទប់.....លេខតុ.....
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន.....
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខាបេក្ខជន.....

❖ វិញ្ញាសាទី២

- I. តើវាសាជាអ្វី? ហេតុអ្វីបានជាប្រទេសកម្ពុជាយើងសុំចូលជាសមាជិកវា?
- II. តើរបាំរូបជាអ្វី? តើមនុស្សត្រូវធ្វើដូចម្តេចដើម្បីជម្នះរបាំរូប?
- III. តើកត្តាធម្មជាតិដែលទ្រទ្រង់កសិកម្មមានអ្វីខ្លះ? ហើយតើគេអាចបង្កើនទិន្នផលកសិកម្មបានដោយវិធីណា?
- IV. តើតួនាទីចម្បងនៃព្រៃឈើមានអ្វីខ្លះ?
- V. តើការបាត់បង់ព្រៃឈើនៅកម្ពុជាយើងបណ្តាលមកពីមូលហេតុសំខាន់ៗអ្វីខ្លះ? នាំមកនូវផលប៉ះពាល់អ្វីខ្លះ?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី២

១. រ៉ាំសា គឺជាអនុសញ្ញាស្តីពីតំបន់ដីសើមអន្តរជាតិ។ បានជាប្រទេសកម្ពុជាសុំចូលជាសមាជិក រ៉ាំសាដោយសារ ក្នុងគោលបំណងអភិរក្ស និងប្រើប្រាស់ធនធានដីតំបន់ដីសើម និងទីជម្រក របស់ប្រទេសយើងឱ្យបានសមស្របទៅតាមនិយាម និងគោលការណ៍អន្តរជាតិ។

២. រចាំរូប គឺជាឧបសគ្គធម្មជាតិមានដូចជា ជួរភ្នំធំៗ លំហូរដ៏ធំល្វីងល្វើយនៃផ្ទាំងទ្វីប មហាស មុទ្រ រួមទាំងលំហូរអាកាសធាតុ។ មនុស្សអាចជំនះរចាំរូប ដោយប្រើបច្ចេកទេសទំនើប និងប ច្ចេកវិទ្យាជឿនលឿន មានសំណង់ រចនា ផ្លូវរូងក្រោមសមុទ្រ ស្ពានធំៗ ព្រែកជីក យន្តហោះ យាន្តអាវកាសជាដើម។

៣. កត្តាធម្មជាតិដែលទ្រទ្រង់កសិកម្មមាន៖

- សណ្ឋានដី (ជ្រលងភ្នំ ជ្រលងទន្លេ ជ្រលងទ្វីប ជ្រលងឆ្នេរ ជ្រលងខ្ពស់រាប)
- ដី (ដីល្បាប់ ដីខ្មៅ ដីក្រហម ដីឡឺស)
- អាកាសធាតុ (អេក្វាទ័រ ត្រូពិចមូសុង ត្រជាក់បង្គួរ)
- ផ្លូវទឹក (ស្ទឹង ទន្លេ បឹងប្លូ...)។

❖ គេអាចបង្កើនទិន្នផលកសិកម្មបានដោយអនុវត្តប្រពលវប្បកម្មតាមមធ្យោបាយ

បច្ចេកទេសផ្សេងៗ មានដូចជា ៖

- យន្តកម្មកសិកម្ម (ការប្រើប្រាស់គ្រឿងយន្ត)
- គីមីកម្មកសិកម្ម (ការប្រើប្រាស់ដី និងថ្នាំការពារដំណាំ)
- ការអនុវត្តនយោបាយទឹក (ស្ថាបនាអាងទឹក ទំនប់ប្រឡាយ ពិសេសទំនប់វារីអគ្គិសនី ដែលផ្តល់ទឹក និងភ្លើង សម្រាប់ដំណើរការងារកសិកម្ម)
- ជម្រើសពូជរុក្ខជាតិ (ពូជក្នុងស្រុក និងពូជនាំចូល ការបង្កាត់ពូជ...) និងការបង្កើនរដូវដាំ ដុះជាដើម។

៤. តួនាទីចម្បងព្រៃឈើមាន៖

- រក្សាលំនឹងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ឬស្ថានប្រព័ន្ធមានដូចជា ការធ្វើនិយតកម្មអាកាសធាតុ ដោយរក្សាសំណើមអាកាសចូលរួមក្នុងវដ្តទឹក និងរក្សាទឹកក្នុងដី
- ផ្តល់ជម្រកដល់គ្រប់មនុស្សសត្វ
- ផ្តល់ឈើសម្រាប់សំណង់ទូទៅ ឈើសម្រាប់សិប្បកម្ម ឧស្សាហកម្ម និងពាណិជ្ជកម្ម។
- ជាភ្នាក់ងារសំអាតបរិយាកាស ផលិតអុកស៊ីសែន ស្រូបយកឧស្ម័នកាបូនិច ធ្វើលី និងសូរសំឡេង។
- រក្សាគុណភាពដី ទប់ទល់សំណឹក
- ជារបាំងការពារទឹកជំនន់ និងខ្យល់ព្រះ។

៥. ការបាត់បង់ព្រៃឈើនៅកម្ពុជាយើង បណ្តាលមកពីមូលហេតុសំខាន់ៗដូចជា៖

- ❖ **មូលហេតុនៃការបាត់បង់ព្រៃឈើ ៖**
 - កំណើនប្រជាជននាំឱ្យមានកំណើនប្រើប្រាស់ឈើសម្រាប់សំណង់លំនៅដ្ឋាន អុស ធ្យូង គ្រឿងសង្ហារឹមជាដើម
 - កំណើនតម្រូវការដីដាំដុះ ពិសេសនៅតំបន់ស្រះស្រាវដែលអនុវត្តកសិកម្មព្រៃដុត
 - កំណើនតម្រូវការដីចម្ការធំៗដូចជា កៅស៊ូប្រេងដូង កាហ្វេ ម្រេច...
 - តម្រូវការឈើសម្រាប់នាំចេញទៅលក់នៅក្រៅប្រទេស
 - អាជីវកម្មឈើខុសច្បាប់អនាធិបតេយ្យទាំងទ្រង់ទ្រាយធំ និងទ្រង់ទ្រាយតូច...។
- ❖ **ផលប៉ះពាល់មាន ៖**
 - បាត់បង់ជម្រកសត្វព្រៃ
 - កំណើនល្បឿននៃការបាត់បង់ប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិ
 - កំណើនល្បឿននៃសំណឹកដី និងកំណល្បាប់ម៉ដ្ឋនៅបាតបឹង
 - បាត់បង់របាំងការពារទឹកជំនន់ និងខ្យល់ព្រះ

- បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ (ភ្លៀងធ្លាក់មិនទៀងទាត់ កំណើនកម្ដៅសកល...)
- បាត់បង់ស្ថេរភាពនិរន្តរភាព នៃការអភិវឌ្ឍសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច។

ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង
វិញ្ញាសា ៖ តូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង
យេ:ពេល ៖ ៩០នាទី	លេខបន្ទប់ លេខតុ
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខាបេក្ខជន

❖ វិញ្ញាសាទី៣

- I. ដូចម្តេចដែលហៅថា “តំហាយគុណភាពដី”? តើហេតុអ្វីបានជាគេនិយាយថាសកម្មភាពមនុស្សជាកត្តាដែលនាំឱ្យមានតំហាយគុណភាពដី?
- II. តើមធ្យោបាយកាត់បន្ថយតំហាយគុណភាពដីមានអ្វីខ្លះ? ចូររៀបរាប់?
- III. ដូចម្តេចដែលហៅថា “វាលលំហកម្ម” ? វាលលំហកម្មមានកំណកំណើតដូចម្តេច? តើវាលលំហកម្មមានលក្ខណៈសម្គាល់សំខាន់អ្វីខ្លះ?
- IV. វាលលំហកម្មនាំមកនូវផលប៉ះពាល់អ្វីខ្លះ?
- V. តើបាតុភូតវាលលំហកម្មអាចទប់ទល់តាមមធ្យោបាយណាខ្លះ?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៣

១.តំហាយគុណភាពដី គឺជាដីដែលបាត់បង់នូវសារធាតុចិញ្ចឹម កំណជាតិអំបិលលើផ្ទៃដីកំណាច បាយក្រៀម និងជាពិសេសសំណឹកដីដែលបង្កការលំបាកដល់ការដាំដុះពេលគឺ ដំណាំផ្តល់ ទិន្នផល ផលិតតិច។ បានសកម្មភាពមនុស្សជាកត្តានាំឱ្យមានតំហាយគុណភាពដីព្រោះ៖

- ឯកវប្បកម្មនាំឱ្យដីខ្សោះជីវជាតិ ដាំដំណាំមិនបានល្អ ដីអាចគ្មានគម្របងាយរងសំណឹក
- ដំណាំឥតស្រោចទឹកនៅតំបន់ខ្សត់ភ្លៀងធ្វើឱ្យដីរងសំណឹកដោយសាររងសំណឹក ដោយសារខ្យល់បក់
- ការភ្ជួរដីតាមទិសចំណោត ធ្វើឱ្យដីរងសំណឹកយ៉ាងឆាប់រហ័សដោយសារទឹកភ្លៀង
- អាជីវកម្មវ៉ៃ និងការដ្ឋានសំណង់នានា នាំឱ្យបាត់បង់ព្រៃឈើ និងដីស្រទាប់លើដីមាន ជីវជាតិ
- សកម្មភាពផ្សេងៗទៀត មានអាជីវកម្មឈើគ្រប់រូបភាព កសិកម្មព្រៃដុត សុទ្ធសឹងតែជា សកម្មភាពដែលនាំឱ្យមានតំហាយគុណភាពដី។

២.មធ្យោបាយកាត់បន្ថយតំហាយគុណភាពដីមានដូចជា៖

- បន្លាស់ដំណាំ
- ការភ្ជួររាស់តាមខ្សែរកម្ពស់
- ស្រែថ្នាក់
- ដំណាំចម្រុះ
- កសិកម្មរុក្ខជាតិ
- បន្ស៊ីស្មៅសត្វដោយដាក់ពង្រាយហ្វូងសត្វ
- បម្រើបម្រាស់ដី (ជីសរីរាង្គ និងជីគីមី)

៣. វាលលំហកម្ម គឺជាដំណើរវិវត្តន៍នៃវាលលំហ ដោយការបាត់បង់គម្រប់រុក្ខជាតិ និងការរុលមកមុខនៃខ្សាច់ ទៅលើមជ្ឈដ្ឋានមួយដែលងាយរងគ្រោះដោយភាពរាំងស្ងួត។

វាលលំហកម្មមានកំណកំណើត គឺដោយសារវាលលំហក្តៅតែងកើតមាននៅត្រង់រយៈទទឹងត្រូពិច ខ្លះទៀតត្រង់រយៈទទឹងមធ្យម ដោយសារលក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុមិនអំណោយផលដល់ការលូតលាស់នៃរុក្ខជាតិ ជាហេតុធ្វើឱ្យដីស្ងួតហែង គ្មានរុក្ខជាតិដុះ។

៤. វាលលំហកម្មនាំមកនូវផលប៉ះពាល់ដូចជា គឺវាលលំហកាត់បន្ថយដីកសិកម្មធ្វើឱ្យផលិតកម្មអាហារ ទៅជាថ្លៃហួសហេតុ និងធ្វើឱ្យមនុស្សរាប់លាននាក់រងគ្រោះដោយសារខាតបង់ផលិតកម្មកសិកម្ម។

៥. បាតុភូតវាលលំហកម្មអាចទប់ទល់តាមមធ្យោបាយមានដូចជា៖ ដោយការបង្កើតគម្របព្រៃឈើឡើងវិញ ការដាំដុះកូនឈើ ជាផែនការទប់ដំណើររុលមកមុខនៃខ្សាច់ ដែលទាមទារឱ្យមានការរៀបចំចាត់ចែងរួចរាល់ នូវបញ្ហាចិញ្ចឹមហ្វូងសត្វ តម្រូវការអុសធូប និង ការពិចារណាទៅលើជម្រើសនយោបាយ និងសេដ្ឋកិច្ចផងដែរ។

ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ **សម័យប្រឡង**.....

វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម) **មណ្ឌលប្រឡង**.....

រយៈពេល ៖ ៩០នាទី **លេខបន្ទប់**.....**លេខតុ**.....

ពិន្ទុ ៖ ៧៥ **ឈ្មោះបេក្ខជន**.....

ប្រធាន ៖ **ហត្ថលេខាបេក្ខជន**.....

❖ វិញ្ញាសាទី៤

- I. ហេតុអ្វីបានជាមាន “បម្លាស់ប្តូរលំនៅដ្ឋានបាតុភូតសកល” ?
- II. តើមានព្រឹត្តិការណ៍អ្វីខ្លះ កើតឡើងនៅពេលរបបខ្មែរក្រហមឡើងកាន់អំណាច?
- III. ចូររៀបរាប់អំពីចលនាបម្លាស់លំនៅដ្ឋានរវាងដើមឆ្នាំ១៩៧០ និងនៅឆ្នាំ១៩៧៥។
- IV. ហេតុអ្វីបានជាគេចាត់ទុកជម្ងឺគ្រុនចាញ់ជាជម្ងឺឆ្លង? ខេត្តណាខ្លះដែលឆ្លងជម្ងឺគ្រុនចាញ់ខ្ពស់ជាងគេ? ហេតុអ្វី?
- V. តើមេរោគអេដស៍ និងជម្ងឺអេដស៍ខុសគ្នាដូចម្តេច?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាណទិស

១.បានជាបង្គោលប្តូរទីលំនៅជាបាតុភូតសកល ព្រោះ៖ បង្គោលប្តូរទីលំនៅកើតមានឡើងនៅលើគ្រប់ទីប គ្រប់ប្រទេស ទាំងអស់ក្នុងពិភពលោក (មិនថាប្រទេសអ្នកមាន ឬអ្នកក្រឡើយ) ។

២.មានព្រឹត្តិការណ៍កើតឡើងនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមឡើងកាន់អំណាចដូចជា៖ បានបានបង្កឱ្យមានចលនាបង្គោលប្តូរទីលំនៅមួយយ៉ាងធំកើតឡើង គឺជម្លៀសប្រជាជនទាំងអស់ដែលរស់នៅទីរួមខេត្ត និងទីក្រុងឱ្យទៅរស់នៅជនបទ។ ទន្ទឹមនឹងនេះក៏មានប្រជាជនជាច្រើននាក់បានសាកល្បងរត់ចេញពីប្រទេសកម្ពុជា ទៅប្រទេសជិតខាង នៅមុនពេលបិទព្រំដែន។

៣.ចូររៀបរាប់អំពីចលនាបង្គោលប្តូរទីលំនៅផ្ទុយគ្នារវាងដើមឆ្នាំ ១៩៧០ និងនៅឆ្នាំ ១៩៧៥ ដូចជា ៖

- ❖ នៅឆ្នាំ១៩៧០ ប្រជាជនកម្ពុជាធ្វើបង្គោលប្តូរទីលំនៅពីជនបទមកជ្រកកោនក្នុងទីក្រុងដោយមូលហេតុគេចចេញពីសង្គ្រាម និងរកការងារធ្វើ...។
- ❖ នៅឆ្នាំ១៩៧៥ ជាចលនាបង្គោលប្តូរទីលំនៅ ពីទីក្រុងទៅកាន់ជនបទវិញ ដោយសារភាពការបង្ខំជម្លៀសប្រជាជនពីសំណាក់ពួកខ្មែរក្រហម...។

៤.បានជាគេចាត់ទុកជម្ងឺគ្រុនចាញ់ជាជម្ងឺឆ្លង ៖ ពីព្រោះវាអាចកើតមានចំពោះមនុស្សគ្រប់វ័យដែលឆ្លងពីមនុស្សម្នាក់ ទៅមនុស្សម្នាក់ទៀតតាមរយៈមូសដែកគោលញីខាំ។ **ខេត្តដែលមានឆ្លងជម្ងឺគ្រុនចាញ់ខ្ពស់ជាងគេមាន ៖** ខេត្តរតនគិរី (ប៉ែកឦសាន) ខេត្តក្រចេះ (ប៉ែកអាគ្នេយ៍) ខេត្តមណ្ឌលគិរី (ប៉ែកនិរតី) ខេត្តបាត់ដំបង ប៉ៃលិន ពោធិ៍សាត់ កោះកុង (តាមព្រំប្រទល់) និងព្រំប្រទល់ខេត្តឧត្តរមានជ័យ ព្រះវិហារ សៀមរាប។ មូលហេតុគឺដោយសារជាតិបន់ខ្ពង់រាប ភ្នំសម្បូរព្រៃ ដែលជាជម្រកនៃមូសដែកគោល។

៥.មេរោគអេដស៍ (HIV) និងជម្ងឺអេដស៍ (AIDS) ខុសគ្នាដោយសារ ៖

- **មេរោគអេដស៍ (HIV)** គឺជាមេរោគ ឬវីរុសដែលធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធភាពស៊ាំ (អង់ទីគីរ) របស់សារពាង្គកាយមនុស្សចុះខ្សោយ។
- **ជម្ងឺអេដស៍ (AIDS)** គឺជាប្រជុំរោគសញ្ញាដែលកើតក្រោយពីប្រព័ន្ធភាពស៊ាំរបស់សារពាង្គកាយមនុស្សចុះខ្សោយ។

ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង
វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	លេខបន្ទប់ លេខតុ
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខាបេក្ខជន

❖ វិញ្ញាសាទី៥

- I. ដូចម្តេចហៅថា “ទីក្រុង” ? តើទីក្រុងមានមុខងារដូចម្តេចខ្លះ?
- II. ដូចម្តេចហៅថា “បន្ទុះបាតុភូតក្រុង” ?
- III. តើមុខងារក្រុងមានដូចម្តេចខ្លះ? ចូររៀបរាប់?
- IV. តើលក្ខណៈពិសេសៗនៃទីក្រុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍមានដូចម្តេចខ្លះ?
- V. តើបញ្ហាសំខាន់ៗរបស់ទីក្រុងមានអ្វីខ្លះ? តើគេអាចដោះស្រាយតាមវិធីណាខ្លះ?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាណទិស

១.ទីក្រុង គឺជាសំណុំលំនៅដ្ឋានធំ ឬតូចសម្គាល់ដោយរបស់វាអាស្រ័យការប្រមូលផ្តុំដ៏សំខាន់នៃប្រជាជន របៀបរបបរស់នៅ សកម្មភាពនានា និងមុខងារដោយឡែកៗពីគ្នា។ ទីប្រជុំជនដែលមានសារៈសំខាន់របស់វាអាចប្រែប្រួល ហើយមនុស្សរស់នៅមានសកម្មភាព មុខរបរឡែកៗ ពិសេសផ្នែកទីបី (សេវាកម្ម)។ **កំណើនទីក្រុង** តែងតែកើតឡើងស្របគ្នានឹងដំណើរការអភិវឌ្ឍសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច។ កំណើនទីក្រុងទាក់ទងនឹងដំណើរការរីកចម្រើន នៃសកម្មភាពផ្សេងពីកសិកម្ម ដូចជាសកម្មភាពជំនួញ ឧស្សាហកម្ម រដ្ឋបាលជាដើម ទីក្រុងខ្លះស្ថិតនៅតាមកំពង់ផែនិងបឹង ទន្លេ ឆ្នេរសមុទ្រ ខ្លះនៅត្រង់ទីប្រសព្វនៃផ្លូវគមនាគមន៍ (ផ្លូវថ្នល់ ផ្លូវដែក ផ្លូវអាកាស) ខ្លះទៀតនៅលើ តំបន់អាជីវកម្ម ឧស្សាហកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម ទេសចរណ៍...។

២.បន្ទះបាតុភូតក្រុង គឺជាបាតុភូតដែលនាំមកនូវកំណើតទាំងចំនួនទីក្រុងទាំងចំនួនប្រជាជនក្រុងរួមទាំងទេសភាពទីក្រុងផងដែរ។

- ❖ ទីក្រុងដែលមានប្រជាជន ១លាននាក់ បានកើនពីចំនួន ១៦ឆ្នាំ (១៩២០) រហូតដល់ ១៨៥ (ឆ្នាំ២០០០) និងមនុស្សដល់ទៅ ៦០%នៃប្រជាជនក្រុង។
- ❖ ទីក្រុងមួយអាចរីកទំហំកើនចំនួនប្រជាជនចំនួនលំនៅដ្ឋាន វិមាន រោងចក្រ តំបន់ជាយក្រុង បរិមណ្ឌល ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធក្រុង (ផ្លូវថ្នល់ ផ្លូវដែក យានយន្ត ស្ពាន ព្រលានយន្តហោះ...)។

៣.មុខងារក្រុងមានដូចជា៖

- ❖ មុខងាររួម គឺជាមុខងារជំនួញ និងមុខងាររដ្ឋបាល។
- ❖ មុខងារឯកទេស មានច្រើនដូចជា ទីក្រុងវី ទីក្រុងឧស្សាហកម្ម ទីក្រុងទេសចរណ៍ (កំសាន្តទឹក បូជនីយេសក៍ សកលវិទ្យាល័យ...) ទីក្រុងកំពង់ផែជាដើម។
- ❖ មុខងារចម្រុះ ដូចជាឧស្សាហកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម កំពង់ផែ រដ្ឋបាល នយោបាយ...។

៤.លក្ខណៈនៃទីក្រុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍមានដូចជា៖

- ❖ ទីក្រុងអាហ្សីកក្បែរសាហារ៉ា មានទីក្រុងស្បែកស (ពួកអាណានិគមអឺរ៉ុប) និងទីក្រុងស្បែកខ្មៅ (ពួកម្ចាស់ស្រុក) ការរើសអើងពូជសាសន៍គ្មានទេ តែទឹកនិយមទីក្រុងនៅតែមាន (វិមានស្តីមន្ត សំណង់អនាធិបតេយ្យ)
- ❖ ទីក្រុងអាមេរិកឡាទីន បន្ទាល់ទុកពីសម័យអាណានិគម។ តំបន់ជាយក្រុងមានសង្កាត់អ្នកមាន និងអ្នកក្រ។
- ❖ ទីក្រុងអ៊ីអាហ្គោ មានកំណើតមជ្ឈិមសម័យហៅថា “មេឌីទែរ៉ានេ” ខូចខាតអស់ហើយ។ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៧០ មកគេបានកែលំអរជួសជុល និងស្ដារទីក្រុងឡើងវិញ។ ពួកអ្នកមានទៅរស់នៅសង្កាត់ថ្មីដែលមានអាគារស្នាក់នៅ អាគារសម្រាប់រដ្ឋបាល និងទីស្នាក់ការក្រុមហ៊ុនធំៗ។ អ្នកក្ររស់នៅជាយក្រុងជិតរោងចក្រ ផ្លូវដែក និងរថយន្ត។

៥.បញ្ហាសំខាន់ៗនៃទីក្រុង និងដោះស្រាយ៖

- ❖ **បញ្ហាដឹកជញ្ជូន**
 - ចំពោះទីក្រុងធំៗ នៃប្រទេសអភិវឌ្ឍគេមានលទ្ធភាពដោះស្រាយ និងកែលំអជាបន្តបន្ទាប់។
 - ចំពោះប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍវិញ បញ្ហាចោទយ៉ាងស្មុគស្មាញរាល់ថ្ងៃ ព្រោះហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូនមានមិនគ្រប់គ្រាន់នាំឱ្យកកស្ទះចរាចរណ៍។
 - បញ្ហាផ្តល់ស្បៀង ទាមទាឱ្យមានភូមិភាគសម្រាប់បណ្តាញមធ្យោបាយខ្លាំង ឆាប់រហ័ស ទឹកស្អាត ទីផ្សារចែកចាយ។
 - បញ្ហាបណ្តាញទឹកស្អាត ឧស្ម័ន អគ្គីសនី កម្ដៅ និងបញ្ហាកាកសំណល់រឹង និងរាវ។ នៅប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍លំនៅដ្ឋាន ៤០ទៅ ៦០% គ្មានបណ្តាញទឹកស្អាតនិងលូគ្រប់គ្រាន់។ ការចែកចាយទឹកធ្វើតាមរយៈក្បាលម៉ាស៊ីនទឹកស្អាតសាធារណៈ អណ្តូងដឹក តាមរថយន្ត។ ចំណែកសំរាម និងទឹកសំរុយចោទជាប់ប្រចាំ។

- បញ្ហាចរាចរណ៍ក្នុងចោទឡើង ដោយសារបណ្តាប្រជាជនលំនៅដ្ឋានចង្អៀតខ្វះជាសុខភាព អ្វីអរពេក អាចអ្វីពេក។ គេអនុវត្តនយោបាយចរាចរណ៍ក្នុងដោយរៀបចំទីក្រុងឡើងវិញ ឱ្យមានលំហូរទូលាយ សួនច្បារក្នុងករណីចាំបាច់គេដករោងចក្រ កីឡាដ្ឋានខ្លះ មន្ទីរពេទ្យខ្លះ និងប្រជាជនខ្លះឱ្យនៅជាយក្រុង។

ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង
វិញ្ញាសា ៖ តូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	លេខបន្ទប់ លេខតុ
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខាបេក្ខជន

❖ វិញ្ញាសាទី៦

- I. ចូរកំណត់ន័យនៃពាក្យ “វាលភក់ ប៉ុលខែ និងដីលើក”។
- II. ដូចម្តេចហៅថា “បដិវត្តន៍បៃតង” ? តើបដិវត្តន៍បៃតងមានឥទ្ធិពលដូចម្តេចខ្លះ?
- III. តើតំបន់ដីសើមនៅកម្ពុជា ផ្តល់ផលិតផលនិងសេវាអ្វីខ្លះដល់ប្រជាជនយើង?
- IV. តើគេរៀបចំដីសើមផ្តល់ផលប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ?
- V. តើផ្ទៃដីដាំដុះបាននៅលើពិភពលោក ស្ថិតនៅក្នុងទ្វីបណាខ្លះ?
តើទ្វីបណាមានផ្ទៃដីដាំដុះធំជាងគេនៅលើពិភពលោក ?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាណទិស

១. និយមន័យពាក្យ “ វាលភក់ ប៉ូលខែ និង ដីលើក” ៖

- វាលភក់៖ គឺជាតំបន់ដីសើមដែលមានព្រៃលិចទឹក ហើយមានដីឆ្អែតទឹក ឬលិចទឹកតាមរដូវ។
- ប៉ូលខែ៖ ដីដណ្តើមបានពីទឹកសមុទ្រ ដោយការសាងសង់ទំនប់រួចបូមទឹកប្រែចេញ លាងដីដោយទឹកសាបបូមទឹកនោះចេញទុកឱ្យស្ងួត។
- ដីលើក៖ គឺជាដីសើមបានពីទឹកសមុទ្រខៀន ដីដណ្តើមបានពីសមុទ្រដែរដោយសាងសង់ទំនប់ដូចគ្នារួចចាក់ដីបំពេញ។

២.បដិវត្តន៍បែកធាតុ គឺជាបំលែងលក្ខខណ្ឌផលិតកម្មកសិកម្ម ក្នុងន័យធ្វើអតិផលកម្មដែលកើតមានឡើងក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ នៅបណ្តាលឆ្នាំ ១៩៦០ និង ១៩៧០។ បដិវត្តន៍នេះមានឥទ្ធិពលវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមានដូចជា៖

❖ វិជ្ជមាន

- អាចបំពេញតម្រូវការស្រូវនៅលើពិភពលោក
- អាចបដិសេធគំនិតទុក្ខដ៏និយមដែលថា “ទុក្ខជាបញ្ហាដែលមិនអាចបញ្ចៀសបាន”

❖ អវិជ្ជមាន

- បង្កើនវិសមភាពរវាងកសិករមាននិងកសិករក្រីក្រដែលនាំឆ្ពោះទៅរកបាតុភូតចំណោលស្រុកស្រែ” មកកាន់ទីក្រុង
- បង្កើនផលប៉ះពាល់ដល់តុល្យភាពចំណាយដើម្បីរក្សាគុណភាពដីកសិករត្រូវប្រើដីទាំងស្រុក និងក្រៅស្រុក
- យន្តការនីយកម្មការងារកសិកម្មបានកាត់បន្ថយចំនួនកសិករ

- បម្រើបម្រាស់ដីគឺមី និងថ្នាំការពារដំណាំបានបំពុលដី ទឹកលើដី ទឹកក្រោមដី។ ការបញ្ចូលទឹកជាប្រចាំ ធ្វើឱ្យជាតិអំបិលហើរមកផ្នែកខាងលើនៃដី នាំឱ្យខូចគុណភាពដី។

៣.តំបន់ដីសើមនៅកម្ពុជាផ្តល់ផលិតផល និងសេវាដល់ប្រជាជនយើងដូចជា ៖

- ផ្តល់ឈើសម្រាប់ធ្វើអុសធូង ជម្រក ឧបករណ៍នេសាទ
- ជាជម្រកត្រី និងសត្វព្រៃ
- បង្កើតជាមណីយដ្ឋានដូចជា នៅសំបុកសត្វ កំពុងភ្លុក ជំរំព្រៃរាំង ភូមិអ្នកនេសាទ ឡូត៍នេសាទ
- ផ្តល់សេវាផ្សេងៗ ទៀតដូចជា ការត្រួតពិនិត្យទឹកជំនន់ ការផ្តល់ទឹកក្នុងដី ការការពារឆ្នេរពីការបាក់ប្រាំង និងការតប់ទល់ ពីការជ្រៀលចូលទៅទឹកសមុទ្រ។

៤.គេរៀបចំដីសើមផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដូចជា៖

- ការប្រមូលផល (បន្លែផ្លែឈើ ឈើប្រើប្រាស់ត្រីសាច់...)
- ទំនាញយកថាមពល (អុស ធូង វារីអគ្គីសនី...)
- ផ្លូវនាវាចរណ៍ សម្រាប់ទូក កាណូត កប៉ាល់ កន្លែងកំសាន្តសម្រាប់អ្នកទេសចរណ៍
- ការធ្វើស្រែចម្ការត្រង់ទំនាបលិចទឹក ឡូត៍នេសាទ និងកន្លែងសិក្សាស្រាវជ្រាវ ពិសេសផ្នែកអេកូឡូស៊ី...។

៥.ផ្ទៃដីដាំដុះបាននៅលើពិភពលោក៖ ស្ថិតនៅស្ទើរគ្រប់ទ្វីប លើកលែងតែទ្វីបអង់តាកទិចចេញមានទ្វីបអាស៊ី ទ្វីបអឺរ៉ុប ទ្វីបអាហ្វ្រិក និងទ្វីបអូស្ត្រាលី។ ទ្វីបដែលមានផ្ទៃដីដាំដុះធំជាងគេនៅលើពិភពលោកគឺ ទ្វីបអាស៊ី។

ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង.....
វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង.....
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	លេខបន្ទប់.....លេខតុ.....
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន.....
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខាបេក្ខជន.....

❖ វិញ្ញាសាទី៧

- I. តើតួនាទីចម្បងនៃព្រៃឈើមានអ្វីខ្លះ?
- II. តើការបាត់បង់ព្រៃឈើនៅកម្ពុជាយើងបណ្តាលមកពីមូលហេតុសំខាន់ៗអ្វីខ្លះ?
ដែលនាំមកនូវផលប៉ះពាល់អ្វីខ្លះ?
- III. ចូរកំណត់ន័យនៃពាក្យ “ តំហវគ្គគុណភាពដី សំណឹក ” ?
- IV. តើកត្តាធម្មជាតិនៃសំណឹកដីមានអ្វីខ្លះ? ចូររៀបរាប់។
- V. ហេតុអ្វីបានជាគេនិយាយថា សកម្មភាពមនុស្សជាកត្តានាំឱ្យមានតំហវគ្គគុណភាពដី?
តើមធ្យោបាយកាត់បន្ថយតំហវគ្គគុណភាពដីមានអ្វីខ្លះ? ចូររៀបរាប់។

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាណទិញ

១. តួនាទីចម្បងនៃព្រៃឈើមានដូចជា៖

- រក្សាលំនឹងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ឬស្ថានប្រព័ន្ធមានដូចជា ធ្វើការនិយតកម្មអាកាសធាតុ ដោយរក្សាសំណើមអាកាស ចូលរួមក្នុងវដ្តទឹក និងរក្សាទឹកទុកក្នុងដី
- ផ្តល់ជម្រកដល់គ្រប់មនុស្សសត្វ
- ផ្តល់ឈើសម្រាប់សំណង់ទូទៅ ឈើសម្រាប់សប្បុរស ឧស្សាហកម្ម និងពាណិជ្ជកម្ម
- ជាភ្នាក់ងារសំអាតបរិយាកាស ផលិតអុកស៊ីសែន ស្រូបយកឧស្ម័នកាបូនិច ធ្នូលី និងសូស្យែង
- រក្សាគុណភាពដី ទប់ទល់សំណឹក
- ជារបាំងការពារទឹកជំនន់ និង ខ្យល់ព្យុះ...។

២. ការបាត់បង់ព្រៃឈើបណ្តាលមកពីមូលហេតុសំខាន់ៗដូចជា៖

- ភ្លើងឆេះព្រៃដោយសកម្មភាពមនុស្ស និងបាតុភូតធម្មជាតិ
- ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើយកទៅធ្វើអុស ផ្សង យកដីសម្រាប់ធ្វើកសិកម្ម សំណង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ធ្វើអាជីវកម្ម យកឈើផ្គត់ផ្គង់សប្បុរស ឧស្សាហកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម និងសង្គ្រាមរំលែកនៅកម្ពុជា។

❖ នាំមកនូវផលប៉ះពាល់ដូចជា៖

- គ្រោះទឹកជំនន់
- ខ្យល់ព្យុះ
- ផែនដីឡើង(កម្ដៅសកល...)។

៣.និយន័យពាក្យ “ តំហាយគុណភាពដី សំណឹក”

- តំហាយគុណភាពដី គឺជាដីដែលបាត់បង់សារធាតុចិញ្ចឹមដែលបង្កការលំបាកដល់ការដាំដុះពោលគឺ ផ្តល់ទិន្នផលតិចតួច។
- សំណឹក គឺជាបាតុភូតដែលបាត់បង់ស្រទាប់ដីលើដោយទឹកហូរច្រោះ ឬដោយសារខ្យល់បក់។

៤.កត្តាធម្មជាតិនៃសំណឹកដីមានដូចជា៖ ទឹកភ្លៀង ទឹកជ្រោះ ឬស្ទឹង ទឹកសមុទ្រ ទឹកកក ខ្យល់បក់។

៥.បានជាគេនិយាយថា សកម្មភាពមនុស្សជាកត្តានាំឱ្យមានតំហាយគុណភាពដី ព្រោះ ៖

- ឯកវប្បកម្មដែលនាំឱ្យដីខ្សោះជីវជាតិ ដំណាំដុះមិនបានល្អ ដីអាចគ្មានគម្រប ងាយរងសំណឹកដី
- ដំណាំឥតស្រោចទឹក នៅតំបន់ខ្សត់ភ្លៀង ធ្វើឱ្យដីរងសំណឹកដោយសារខ្យល់បក់
- ការភ្ជួរដីតាមទិសចំណោត ធ្វើឱ្យដីរងសំណឹករហ័សដោយសារទឹកភ្លៀង
- អាជីវកម្មរ៉ែ និងកាដ្ឋាននានា នាំឱ្យបាត់បង់ព្រៃឈើ និងដីស្រទាប់លើដីមានជីវជាតិ។

❖ មធ្យោបាយកាត់បន្ថយតំហាយគុណភាពដីមានដូចជា៖

- បន្លាស់ដំណាំ
- ការភ្ជួរដីតាមខ្សែរកម្តស់
- ស្រែថ្នាក់ ដំណាំចម្រុះ
- កសិរុក្ខកម្ម
- បន្ស៊ីស្មៅសត្វដោយដាក់ពង្រាយហ្វូងសត្វ
- បម្រើបម្រាស់ដី (ដីសរីរាង្គ និង ដីគីមី

ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង
វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	លេខបន្ទប់ លេខតុ
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខាបេក្ខជន

❖ វិញ្ញាសាទី៨

- I. តើផ្ទៃដីទ្វីប និងផ្ទៃទឹកមួយណាមានផ្ទៃធំជាងគេ ? ចូរបញ្ជាក់។
- II. តើផ្ទៃទឹកសមុទ្រទាំងអស់ចែកចេញជាប៉ុន្មានអ្វីខ្លះ? ចូររៀបរាប់។
តើមហាសមុទ្រណាមួយដែលមានទំហំធំជាងគេ និងតូចជាងគេ?
- III. តើសណ្ឋានដីបាតសមុទ្រមានលក្ខណៈដូចម្តេច?
- IV. គេអាចដឹងពីសណ្ឋានដីបាតសមុទ្របានដោយសារអ្វី?
- V. តើអ្នកស្គាល់ខ្សែទឹកសំខាន់ៗអ្វីខ្លះ? ជំនួបខ្សែទឹកទាំងនោះផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៨

១.ផ្ទៃទឹកធំជាងផ្ទៃទ្វីប គឺ ៧០% ទល់នឹង ៣០% គិតធៀបទៅនឹងផ្ទៃផែនដី។

២.ផ្ទៃទឹកសមុទ្រទាំងអស់ចែកចេញជា ៤ មហាសមុទ្រគឺ៖ មហាសមុទ្រប៉ាស៊ីហ្វិក មហាសមុទ្រ អាត្លង់ទិច មហាសមុទ្រឥណ្ឌា និង មហាសមុទ្រអាកទិច។

❖ មហាសមុទ្រដែលមានទំហំធំជាងគេគឺ៖

➢ មហាសមុទ្រប៉ាស៊ីហ្វិកមានទំហំធំជាងគេ (១៨០លានkm²)

❖ មហាសមុទ្រដែលមានទំហំតូចជាងគេគឺ៖

➢ មហាសមុទ្រទឹកកកអាកទិចមានទំហំតូចជាងគេ (១៣លានkm²)

៣.សណ្ឋានដីបាតសមុទ្រមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នានិងសណ្ឋានដីទ្វីបដែរ៖ គឺមាន វាលទំនាប ខ្ពស់រាប ប្រជុំភ្នំ ជួរភ្នំ ជ្រោះជ្រៅ ជ្រលងទន្លេ ភ្នំភ្លើងរស់ ភ្នំភ្លើងងាប់ បាតុភូតរញ្ជួយដី និងរុក្ខជាតិផងដែរ។ គេអាចដឹងពីសណ្ឋានដីបាតសមុទ្របានដោយសារ ការប្រើឧបករណ៍ទំនើបៗ មានសូរអ៊ុយត្រា និងតារាវណាបផ្សេងៗ (ពិសេសតារាវណាបស៊ីសេត ក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យព័ត៌មាន)។

៤.គេអាចដឹងពីសណ្ឋានដីបាតសមុទ្របានដោយសារការប្រើឧបករណ៍ទំនើបៗ៖ មានសូរអ៊ុយត្រា និងតារាវណាបផ្សេងៗ (ពិសេសតារាវណាបស៊ីសេត ក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យព័ត៌មាន)។

៥.ខ្សែទឹកសំខាន់ៗមានដូចជា៖

➢ ខ្សែទឹកក្តៅគុលស្រ្ទីម និងខ្សែទឹកត្រជាក់ឡាប្រាជរជួបគ្នានៅដីថ្មី

➢ ខ្សែទឹកក្តៅគូរីស៊ីរ៉ូ និង ខ្សែទឹកត្រជាក់អូយ៉ាស៊ីរ៉ូ ជួបគ្នានៅខាងកើតប្រទេសជប៉ុន

❖ ជំនួបរវាងខ្សែទឹកក្តៅ និងខ្សែទឹកត្រជាក់ជាតំបន់សម្បូរត្រីអនុគ្រោះខ្លាំងដល់ការនេសាទ។

ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ **សម័យប្រឡង**.....

វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម) **មណ្ឌលប្រឡង**.....

រយៈពេល ៖ ៩០នាទី **លេខបន្ទប់**..... **លេខតុ**.....

ពិន្ទុ ៖ ៧៥ **ឈ្មោះបេក្ខជន**.....

ប្រធាន ៖ **ហត្ថលេខាបេក្ខជន**.....

❖ វិញ្ញាសាទី៩

- I. ចូរនិយាយពីសកម្មភាពនេសាទត្រី “នាវា-រោងចក្រ” មួយ។
- II. ហេតុអ្វីបានជាគេពេលថាមហាសមុទ្រមាន “ជម្ងឺនេសាទហ្វូសហេតុ” ?
- III. តើបញ្ហាសមុទ្របណ្តាលមកពីមូលហេតុសំខាន់ៗអ្វីខ្លះ?
ហេតុអ្វីបានជាមានបញ្ហានេសាទហ្វូសហេតុ?
- IV. ហេតុបានជាគេថា សមុទ្រជាឃ្លាំងអំបិលនៃពិភពលោក?
ហេតុអ្វីបានជាទឹកសមុទ្រមានរសជាតិប្រៃ? ចូរបញ្ជាក់។
- V. តើគេអាចអភិរក្សធនធានសមុទ្រពិសេសសត្វនិងរុក្ខជាតិសមុទ្រដោយមធ្យោបាយណាខ្លះ?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី៩

១.សកម្មភាពនេសាទត្រីរបស់“ នាវា-រោងចក្រ” មួយមាន ៖

- អាចផ្ទុកកម្មករ ឧបករណ៍នេសាទ និងនេសាទនៅក្នុងដៃកសមុទ្រអន្តរជាតិ
- អាចរក្សាត្រីនៅក្នុងបន្ទប់ត្រជាក់ និងនៅក្នុងលំហសមុទ្របានច្រើនសប្តាហ៍
- បំពាក់ដោយប្រដាប់វ៉ាដាប្រដាប់ស្ទង់ប្រើសំឡេងអ៊ុយត្រា និងអាចប្រាប់ជម្រកហ្វូងត្រី
- ឧបករណ៍ប្រើលក់សំឡេងអ៊ុតហៅត្រី ងាយស្រួលក្នុងការហៅត្រី។

២.បានជាគេពោលថាមហាសមុទ្រមាន “ជម្ងឺនេសាទហួសហេតុ” ព្រោះ ៖

- ការនេសាទមានលក្ខណៈឧស្សាហកម្ម និងពាណិជ្ជកម្ម
- “នាវា-រោងចក្រ” ប្រកបដោយឧស្សាហកម្មនេសាទទំនើបៗ
- បច្ចុប្បន្ននេះនេសាទធុនធំប្រមូលផ្តុំនាវានេសាទរហូតដល់ទៅ ៣.៥លាន គ្រឿងដែលកំពុងរាតត្បាតពាសពេញផ្ទៃសមុទ្រដោយពីមុនមិនដែលមានសោះ។

៣.បញ្ហាសមុទ្រ បណ្តាលមកពីមូលហេតុសំខាន់ៗដូចជា ៖

- ការនេសាទហួសហេតុ នាំឱ្យបាត់បង់ប្រភេទពូជត្រីល្អៗ
- កង្វះបរិស្ថាន និងនាំឱ្យសត្វសមុទ្រស្លាប់។

❖ បានជាមានបញ្ហានេសាទហួសហេតុ ដោយសារមាន៖

- តម្រូវការចំណីអាហារកាន់តែកើនឡើងសម្រាប់មនុស្ស
- តម្រូវការចំណីសត្វគេផលិតចំណីសត្វដោយប្រើផលិតផលនេសាទ
- តម្រូវការពង្រីកសម្ភាពចាប់ត្រី កងនាវានេសាទពិភពលោករាប់លានគ្រឿងចាប់ត្រីបានយ៉ាងច្រើនដោយប្រើបច្ចេកទេសទំនើបៗដូចជា អូនឡាក់ធំៗ ប្រដាប់អ៊ុតហៅត្រីជាដើម...។

៤.បានជាគេថា សមុទ្រជាឃ្លាំងអំបិលនៃពិភពលោកព្រោះថា៖ អំបិលដែលប្រើប្រាស់ក្នុងពិភពលោកភាគច្រើនទាញយកមកពីទឹកសមុទ្រ ហើយក្នុងទឹកសមុទ្រមានអំបិលច្រើនប្រភេទសំខាន់ជាងគេគឺអំបិលសម្ប (សូដ្យូមក្លរួ NACI) ដែលមានដល់ទៅ ៧៧.៨% នៃចំនួនអំបិលទាំងអស់។

❖ បានជាទឹកសមុទ្រមានរស់ជាតិប្រភេទអំបិលដែលរលាយនៅក្នុងទឹកបានមកពីប្រភេទពីរ ៖

- ប្រភពពីទ្វីប ៖ ផលនៃរំលាយកាបូនិច និងគីមីនៅលើទ្វីបដែលដឹកជញ្ជូនដោយផ្លូវទឹក ចាក់ទៅក្នុងសមុទ្រ
- ប្រភពក្នុងសមុទ្រ និងមហាសមុទ្រ ៖ បន្ទុះភ្នំភ្លើងក្នុងសមុទ្រ បញ្ចេញសារធាតុអ៊ីរ៉េលាយក្នុងទឹកមានជាតិអំបិល។ រំលាយកាបូនិច និងគីមីនៃសិលាបាតសមុទ្រ រួមទាំងសត្វសមុទ្រដូចជា ងៀវ លាស គ្រុំ ជាមូលហេតុសំខាន់មួយទៀត។

៥.មធ្យោបាយអភិរក្សធនធានសមុទ្រពិសេសសត្វនិងរុក្ខជាតិសមុទ្រមាន ៖

- ការបង្កើតច្បាប់អន្តរជាតិ កំណត់ដែនសមុទ្រជាតិ និងអន្តរជាតិ (៣៦%នៃបាតសមុទ្រត្រូវស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ប្រទេសនីមួយៗ
- អង្គការសហប្រជាជាតិបានបង្កើតកម្មវិធីអភិរក្សពូជត្រីនិងសត្វសមុទ្រប្រភេទខ្លះដែលជិតផុតពូជ (ត្រីបាឡែន កេ និងអណ្តើក...)
- ដែនសមុទ្រអន្តរជាតិត្រូវដាក់ជាសម្បត្តិរួមរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយផលនេសាទគួរត្រូវបានប្រយោជន៍រួមរបស់មនុស្សជាតិ។

ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ **សម័យប្រឡង**.....

វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម) **មណ្ឌលប្រឡង**.....

រយៈពេល ៖ ៩០នាទី **លេខបន្ទប់**..... **លេខតុ**.....

ពិន្ទុ ៖ ៧៥ **ឈ្មោះបេក្ខជន**.....

ប្រធាន ៖ **ហត្ថលេខាបេក្ខជន**.....

❖ វិញ្ញាសាទី១០

- I. តើកង្វះកំណាសបណ្តាលមកពីអ្វីខ្លះ? ប្រភពសំខាន់ៗនៃកង្វះកំណាសមានអ្វីខ្លះ?
- II. តើបរិមាណទឹកសាបនិងទឹកប្រៃ មួយណាមានកម្រិតតិចជាងគេ? ចូរបញ្ជាក់។
- III. ហេតុអ្វីបានជាគេនិយាយថា ទឹកជាសារធាតុចាំបាច់ពុំអាចអត់បានឡើយ ?
ចូរបញ្ជាក់។
- IV. តើកង្វះទឹកបណ្តាលមកពីអ្វីខ្លះ? ទីក្រុងនិងជនបទមានកង្វះទឹកដូចគ្នាដែរឬទេ?
ហេតុអ្វី?
- V. ចូររាប់វិធានការនានា ដើម្បីទប់ស្កាត់កុំឱ្យមានការបំពុលទឹក?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១០

១.កង្វះអាកាសបណ្តាលមកពី៖ បាតុភូតធម្មជាតិ (ភ្លើងឆេះព្រៃ បន្ទុះភ្នំភ្លើង រញ្ជួយដី...) និង សកម្មភាពមនុស្សដែលគ្មានទំនួលខុសត្រូវ (ការដ្ឋានសំណង់ កសិដ្ឋាន រោងចក្រ យានយន្ត...)

។ ប្រភពសំខាន់ៗនៃកង្វះអាកាសមាន៖

- ផ្សែងរោងចក្រ
- ផ្សែងយានយន្ត
- ការដុតចម្អិនអាហារ
- សំរាម
- បន្ទុះភ្នំភ្លើង
- ភ្លើងឆេះព្រៃ...។

២.បរិមាណទឹកសាបមានតិចជាងទឹកប្រៃ គឺទឹកសាបមាន ៣% នៃបរិមាណទឹកសរុបនៅលើផែនដី។

៣.បានជាគេនិយាយថាទឹកជាសារធាតុចាំបាច់ពុំអាចអត់បានឡើយព្រោះ៖ បើកាលណាគ្មានទឹកក៏គ្មានជីវិតនៅលើភពផែនដីដែរ។ បើគ្មានទឹកមនុស្សអាចរស់នៅបានតែ២ទៅ៣ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ ទឹករួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងប្រតិកម្មជីវគីមីនៅក្នុងសរីរាង្គដោយដឹកជញ្ជូនក្នុងសារធាតុចិញ្ចឹមសរីរាង្គ និងរក្សាលំនឹងសីតុណ្ហភាពនៃរាង្គកាយ។

៤.កង្វះទឹកបណ្តាលមកពី៖ សំណង់ឧស្សាហកម្ម ទឹកល្អសំអុយ សំណង់គីមី និងសារធាតុចិញ្ចឹម (លំហូរសិកម្ម)។

❖ ទីក្រុងនិងជនបទមានកង្វះទឹកមិនដូចគ្នាទេ៖

- ទីក្រុងមានប្រជុំជនរស់នៅកុះករ ដង់ស៊ីតេប្រជាជនខ្ពស់ សំរាម និងទឹកល្អសំអុយមាន បរិមាណច្រើន បញ្ចេញចោលពីលំនៅដ្ឋាន សណ្ឋាគារ ភោជនីដ្ឋាន មន្ទីរពេទ្យ សាលា រៀន រោងចក្រឧស្សាហកម្ម សីតសឹងតែជាប្រភពបំពុលទឹកដ៏សំខាន់...។
- រីឯទីប្រជនបទវិញមានដង់ស៊ីតេប្រជាជនទាប កាកសំណល់ទាំងរឹង និងរាវ ដែល បញ្ចេញចោលក៏មានបរិមាណតិចជាង ដូច្នេះការបំពុលទឹកនៅជនបទក៏មានកម្រិតទាប ជាងនៅទីក្រុងដែរ។

៥.វិធានការនានា ដើម្បីទប់ស្កាត់កុំឱ្យមានការបំពុលទឹកមាន៖

- ប្រើប្រាស់ទឹកដោយសន្សំសំចៃខ្ពស់
- កុំចោលកាកសំណល់ពុលនៅក្នុងទឹក
- កាត់បន្ថយបម្រើបម្រាស់ដីគីមី និងថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិតដែលបំពុលទឹកលើដី និងក្នុងដី
- អនុវត្តន៍កម្មវិធីអាយភីអិម IPM (វិធានការចម្រុះថែទាំដំណាំដោយមិនប្រើថ្នាំពុល)
- អប់រំប្រជាជនឱ្យយល់ច្បាស់ពីបរិស្ថាន និងតម្លៃនៃការខូចខាតតាមគ្រប់រូបភាព
- បំប៉នមន្ត្រីជំនាញក្រសួងបរិស្ថាន ស្តីពីកង្វះទឹកនៅកម្ពុជា និងលើពិភពលោក
- វិភាគជាតិពុលក្នុងទឹក (ក្រសួងបរិស្ថាន)
- ត្រួតពិនិត្យជាប្រចាំលើប្រភពទឹកនៃកង្វះទឹក
- ណែនាំឱ្យធ្វើអាងសំអាតកាកសំណល់ មុនបង្ហូរចូលតាមផ្លូវទឹក ដល់ម្ចាស់រោងចក្រ សហគ្រាស សិប្បកម្ម
- ត្រួតពិនិត្យ និងដាក់ពិន័យចំពោះអ្នកបង្កឱ្យកង្វះទឹក...។

ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង.....
វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង.....
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	លេខបន្ទប់..... លេខតុ.....
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន.....
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខាបេក្ខជន.....

❖ វិញ្ញាសាទី១១

- I. ដូចម្តេចដែលហៅថា “ទីក្រុង” ? តើទីក្រុងមានកំណែកំណើតដូចម្តេចខ្លះ?
- II. ដូចម្តេចហៅថា “ បន្ទុះបាតុភូតក្រុង” ?
- III. តើលក្ខណៈពិសេសៗនៃទីក្រុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍមានដូចម្តេចខ្លះ?
តើមុខងារក្រុងមានដូចម្តេចខ្លះ? ចូររៀបរាប់។
- IV. តើបញ្ហាសំខាន់ៗនៃទីក្រុងមានអ្វីខ្លះ? តើគេអាចដោះស្រាយវិធីណាខ្លះ?
- V. តើអ្នកយល់ឃើញដូចម្តេច ចំពោះជំនួញអារុធនៅលើពិភពលោកបច្ចុប្បន្ននេះ?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១១

១.ទីក្រុង គឺជាសំណុំលំនៅដ្ឋានធំ ឬតូចសម្គាល់ដោយរបស់វាអាស្រ័យការប្រមូលផ្តុំដ៏សំខាន់នៃប្រជាជន របៀបរបបរស់នៅ សកម្មភាពនានា និងមុខងារដោយឡែកៗពីគ្នា។ ទីប្រជុំជនដែលមានសារៈសំខាន់របស់វាអាចប្រែប្រួល ហើយមនុស្សរស់នៅមានសកម្មភាព មុខរបបប្លែកៗ ពិសេសផ្នែកទីបី (សេវាកម្ម)។ កំណើនទីក្រុង តែងតែកើតឡើងស្របគ្នានឹងដំណើរការអភិវឌ្ឍសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច។ កំណើនទីក្រុងទាក់ទងនឹងដំណើរការរីកចម្រើន នៃសកម្មភាពផ្សេងពីកសិកម្ម ដូចជាសកម្មភាពជំនួញ ឧស្សាហកម្ម រដ្ឋបាលជាដើម ទីក្រុងខ្លះស្ថិតនៅតាមកំពង់ផែ និងបឹង ទន្លេ ឆ្នេរសមុទ្រ ខ្លះនៅត្រង់ទីប្រសព្វនៃផ្លូវគមនាគមន៍ (ផ្លូវថ្នល់ ផ្លូវដែក ផ្លូវអាកាស) ខ្លះទៀតនៅលើ តំបន់អាជីវកម្ម ឧស្សាហកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម ទេសចរណ៍...។

២.បន្ទុះបាតុភូតក្រុង គឺជាបាតុភូតដែលនាំមកនូវកំណើត ទាំងចំនួនទីក្រុង ទាំងចំនួនប្រជាជនក្រុង រួមទាំងទេសភាពទីក្រុងផងដែរ។

- ❖ ទីក្រុងដែលមានប្រជាជន ១លាននាក់ បានកើនពីចំនួន ១៦ឆ្នាំ (១៩២០) រហូតដល់ ១៨៥ (ឆ្នាំ២០០០) និងមនុស្សដល់ទៅ ៦០%នៃប្រជាជនក្រុង។
- ❖ ទីក្រុងមួយអាចរីកទំហំ កើនចំនួនប្រជាជន ចំនួនលំនៅដ្ឋាន វិមាន រោងចក្រ តំបន់ជាយក្រុង បរិមណ្ឌល ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធក្រុង (ផ្លូវថ្នល់ ផ្លូវដែក យានយន្ត ស្ពាន ព្រលានយន្តហោះ...)។

៣.លក្ខណៈពិសេសៗនៃទីក្រុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍមានផ្សេងៗគ្នា ៖

- ទីក្រុងអាហ្វ្រិកក្បែរសាហារ៉ា មានទីក្រុងស្បែកស (ពួកអាណានិគមអឺរ៉ុប) និងទីក្រុងស្បែកខ្មៅ (ពួកម្ចាស់ស្រុក) ការរើសអើងពូជសាសន៍គ្មានទេ តែទឹកនិយមទីក្រុងនៅតែមាន (វិមានស្តុកស្តែ សំណង់អនាធិបតេយ្យ)

- ទីក្រុងអាមេរិកឡាទីន បន្សល់ទុកពីសម័យអាណានិគម។ តំបន់ជាយក្រុងមានសង្កាត់ អ្នកមាន និងអ្នកក្រ។
- ទីក្រុងអ៊ីអាហ្សា មានកំណើតមជ្ឈិមសម័យហៅថា “មេឌីទែរ៉ានេ” ខូចខាតអស់ហើយ។ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៧០មកគេបានកែលំអរជួសជុល និងស្តារទីក្រុងឡើងវិញ។ ពួកអ្នកមាន ទៅរស់នៅសង្កាត់ថ្មីដែលមានអាគារស្នាក់នៅ អាគារសម្រាប់រដ្ឋបាល និងទីស្នាក់ការ ក្រុមហ៊ុនធំៗ។ អ្នកក្ររស់នៅជាយក្រុងជិតរោងចក្រ ផ្លូវដែក និងរថយន្ត។

❖ មុខងារក្រុងមានដូចជា៖

- មុខងាររួម គឺមុខងារជំនួញ និងមុខងាររដ្ឋបាល
- មុខងារឯកទេសគឺមានច្រើនដូចជា ទីក្រុងវ៉ៃ ទីក្រុងឧស្សាហកម្ម ទីក្រុងទេសចរណ៍ ទីក្រុងកំពង់ផែជាដើម
- មុខងារចម្រុះគឺដូចជា ឧស្សាហកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម កំពង់ផែ រដ្ឋបាល នយោបាយ...។

៤.បញ្ហាសំខាន់ៗនៃទីក្រុង និងការដោះស្រាយ៖

❖ បញ្ហាដឹកជញ្ជូន

- ចំពោះទីក្រុងធំៗនៃប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍គេមានលទ្ធភាពដោះស្រាយ និងកែលំអ ជាបន្តបន្ទាប់
- ចំពោះប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍វិញ បញ្ហាចោទយ៉ាងស្មុកស្មាញរាល់ថ្ងៃព្រោះហេ ដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូនមានមិនគ្រប់គ្រាន់នាំឱ្យកកស្ទះចរាចរណ៍

❖ បញ្ហាផ្តល់ស្បៀង ទាមទារឱ្យមានភូមិភាគសម្រាប់បណ្តាញមធ្យោបាយខ្លាំងឆាប់រហ័ស ទីផ្សារចែកចាយ

❖ បញ្ហាបណ្តាញទឹកស្អាត ឧស្ម័ន អគ្គិសនី កម្ដៅ និងបញ្ហាកាកសំណល់រឹង និងរាវ។ នៅ ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍លំនៅដ្ឋាន ៤០ ទៅ ៦០% គ្មានបណ្តាញទឹកស្អាត និងលូរគ្រប់គ្រា

ន៍។ ការចែកចាយទឹកធ្វើតាមរយៈក្បាលម៉ាស៊ីនទឹកស្អាតសាធារណៈ អណ្តូងដឹកតាមយានយន្ត។ ចំណែកសំរាម និងទឹកសំអុយចោទជាប់ប្រចាំ។

❖ បញ្ហាចរាចរណ៍ក្នុងក្រុងចោទឡើង ដោយសារបណ្តុំប្រជាជន លំនៅដ្ឋានចង្អៀត ខ្វះជាសុខភាព អ៊ូអរពេក អាប់អ៊ូអរពេក...។ គេអនុវត្តន៍នយោបាយរចនាក្រុងដោយរៀបចំទីក្រុងឡើងវិញ ឱ្យមានលំហូរទូលាយ សួនច្បារក្នុងករណីចាំបាច់គេដករោងចក្រខ្លះកីឡាលំនៅដ្ឋានខ្លះ មន្ទីរពេទ្យខ្លះ និងប្រជាជនខ្លះឱ្យនៅជាយក្រុង។

៥.ជំនួញអាវុធនៅលើពិភពលោក៖

- អាវុធគឺជាគ្រឿងកាប់សម្លាប់ ប្រហារ ប្រល័យ ពិសេសក្នុងសង្គ្រាម
- អាវុធនេះហើយដែលបង្កឱ្យមានការកាប់សម្លាប់គ្នា ទាំងក្នុងសង្គមជាតិ ទាំងរវាងប្រជាជាតិមួយ និងប្រជាជនមួយទៀត ទាំងក្នុងសង្គ្រាមតាមតំបន់ ទាំងក្នុងសង្គ្រាមលោកទាំងពីរលើកកន្លងមកហើយ និងទាំងក្នុងប្រតិបត្តិការយោធានៅកន្លែងផ្សេងៗក្នុងពិភពលោកបច្ចុប្បន្ន
- ប្រទេសមហាអំណាចប្រកួតប្រជែងគ្នាក្នុងការផលិតសព្វាវុធ (សហរដ្ឋអាមេរិក រុស្ស៊ី បារាំង អង់គ្លេស អាស្ត្រីម៉ង់ និងចិន។

ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង.....
វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង.....
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	លេខបន្ទប់..... លេខតុ.....
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន.....
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខាបេក្ខជន.....

❖ វិញ្ញាសាទី១២

- I. តើបច្ចុប្បន្ន ប្រទេសកម្ពុជា មានខេត្តចំនួនប៉ុន្មាន? តើខេត្តណាខ្លះដែលមានក្រុងពីរ?
- II. ហេតុអ្វីបានជាលទ្ធភាពបង្កកំណើតរបស់ស្ត្រីគឺជាកត្តាកំណត់នៃការអភិវឌ្ឍន៍សន្ទស្សន៍មនុស្ស?
- III. តើមូលហេតុអ្វីខ្លះបានជាគេប្រើប្រាស់កុមារឱ្យធ្វើការងារ?
- IV. ហេតុអ្វីបានជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍមានបញ្ហាចោទអំពីការបរិភោគមិនគ្រប់គ្រាន់?
- V. ហេតុអ្វីបានជាគេចាត់ទុកកម្រិតអក្ខរកម្មជាសូចនាករដ៏សំខាន់សម្រាប់អភិវឌ្ឍសង្គមជាតិ?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាណទិស១២

១.បច្ចុប្បន្ន ប្រទេសកម្ពុជាមានខេត្តចំនួន ២៥ ខេត្ត។ ខេត្តដែលមានក្រុងពីរ ៖

- បន្ទាយមានជ័យ (ក្រុងសេរីសោភ័ណ្ឌ និងបោយប៉ែត)
- ស្វាយរៀង (ក្រុងបារិត និងស្វាយរៀង)

២.បានជាលទ្ធភាពបង្កកំណើតរបស់ស្រ្តី គឺជាកត្តាកំណត់នៃសន្ទស្សន៍អភិវឌ្ឍន៍មនុស្សព្រោះ៖
បើស្រ្តីមានកូនច្រើន ធ្វើឱ្យសុខភាពរបស់ស្រ្តីមិនសូវល្អ កង្វះអាហារូបត្ថម្ភសម្រាប់កុមារ បញ្ហារៀនពុំបានគ្រប់គ្រាន់ និងវែងឆ្ងាយ ដែលធ្វើឱ្យសន្ទស្សន៍អភិវឌ្ឍន៍មនុស្សធ្លាក់ចុះទាប។

៣.បានជាគេប្រើប្រាស់កុមារឱ្យធ្វើការងារព្រោះ៖ ជីវភាពគ្រួសារខ្វះខាត មិនបានចូលរៀន រៀនមិនបានវែងឆ្ងាយ មានបញ្ហាក្នុងគ្រួសារ ការយល់ដឹងរបស់គ្រួសារនៅមានកម្រិត ការរៀបចំសង្គម មិនទាន់បានល្អប្រសើរ ហើយច្បាប់ស្តីពីកុមារមិនទាន់បានអនុវត្តន៍បានតឹងរឹងនៅឡើយ។

៤.បានជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍមានបញ្ហាចោទអំពីការបរិភោគមិនគ្រប់គ្រាន់ព្រោះ៖ មានចំនួនប្រជាជនច្រើនលើសលប់ ហើយមានកំណើនប្រជាជនខ្ពស់ រីឯល្បឿនកំណើនផលិតកម្មស្បៀងមានសភាពយឺត។

៥.បានជាគេចាត់ទុកកម្រិតអក្ខរកម្មជាសូចនាករដ៏សំខាន់សម្រាប់អភិវឌ្ឍសង្គមជាតិព្រោះ៖
ប្រសិនបើប្រទេសមានអត្រាចូលរៀនកម្រិតខ្ពស់ សម្បូរអ្នកចេះដឹង នោះប្រទេសមានការរីកចម្រើនខ្លាំង (ប្រឆាំងភាពក្រីក្រ ផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់ស្រ្តី មានឥទ្ធិពលទៅលើឥរិយាបថប្រជាសាស្ត្រ និងធនធានមនុស្ស) និងផ្ទុយមកវិញ។

ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ **សម័យប្រឡង**.....

វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម) **មណ្ឌលប្រឡង**.....

រយៈពេល ៖ ៩០នាទី **លេខបន្ទប់**..... **លេខតុ**.....

ពិន្ទុ ៖ ៧៥ **ឈ្មោះបេក្ខជន**.....

ប្រធាន ៖ **ហត្ថលេខាបេក្ខជន**.....

❖ វិញ្ញាសាទី១៣

- I. ហេតុអ្វីបានជាគេថាវិស័យទេសចរណ៍ជាឧស្សាហកម្មគ្មានផ្សែង?
- II. តើការងារអ្វីខ្លះដែលប្រជាជនកម្ពុជាយើងទទួលបានពីវិស័យទេសចរណ៍?
តើភោគទ្រព្យទេសចរណ៍នៅកម្ពុជាមានអ្វីខ្លះ? ចូររៀបរាប់?
- III. តើកត្តាអ្វីខ្លះដែលជួយឱ្យវិស័យទេសចរណ៍កម្ពុជារីកចម្រើនបានយ៉ាងឆាប់រហ័ស?
- IV. តើវិស័យទេសចរណ៍ផ្តល់សារៈសំខាន់អ្វីខ្លះដែរចំពោះសេដ្ឋកិច្ចជាតិ?
- V. ចូររៀបរាប់ពីភោគទ្រព្យទេសចរណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងវប្បធម៌កម្ពុជា?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាណទី១៣

១.បានជាគេថាវិស័យទេសចរណ៍ ជាឧស្សាហកម្មគ្មានផ្សែងពីព្រោះ ៖ វិស័យមួយដែលអាចរកប្រាក់ចំណូលដល់សង្គមជាតិ បង្កើនឱកាសការងារ លើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាជន និង កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ដូចវិស័យឧស្សាហកម្មដែរ តែគេពុំអាចប្រើប្រាស់គ្រឿងចក្រ គ្រឿងម៉ាស៊ីនមានផ្សែងដូចក្នុងផលិតកម្មឧស្សាហកម្មឡើយ។

២.ការងារ ដែលប្រជាជនកម្ពុជាទទួលបានពីវិស័យទេសចរណ៍មាន ៖

- ✚ សណ្ឋាគារ ភោជនីដ្ឋាន ផ្ទះសំណាក់
- ✚ ទីភ្នាក់ងារទេសចរណ៍
- ✚ មគ្គុទ្ទេសក៍ទេសចរ
- ✚ សេវាម្ហូបអាហារ
- ✚ សេវាដឹកជញ្ជូន
- ✚ លក់វត្ថុអនុស្សរិយ...។

❖ ភោគទ្រព្យទេសចរណ៍មាន៖ ភោគទ្រព្យទេសចរណ៍ធម្មជាតិ ភោគទ្រព្យទេសចរណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រ វប្បធម៌ និងផលិតផលកែទេសចរណ៍កែច្នៃ។

៣.កត្តាដែលជួយឱ្យវិស័យទេសចរណ៍កម្ពុជាវិកចម្រើនបានដោយសារ ៖ គឺមានការរីកចម្រើនផ្នែកមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ស្ពាន ថ្នល់ ការរីកចម្រើនខាងជីវភាពរស់នៅ ការរីកចម្រើនផ្នែកកម្សាន្តសប្បាយ និងការយល់ដឹងរបស់ប្រជាជនអំពីសុខុមាលភាពក្នុងការរស់នៅ ។

៤.វិស័យទេសចរណ៍ផ្តល់សារៈសំខាន់ចំពោះសេដ្ឋកិច្ចជាតិព្រោះ ៖ គឺជាវិស័យមួយដែលអាចរកប្រាក់ចំណូលដល់សង្គមជាតិ បង្កើនឱកាសការងារ លើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅប្រជាជន និង

កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ដូចវិស័យឧស្សាហកម្មដែរ តែគេមិនអាចប្រើប្រាស់គ្រឿងចក្រ គ្រឿង ម៉ាស៊ីនមានផ្សែងដូចក្នុងផលិតកម្មឧស្សាហកម្មឡើយ។

៥.កោតទ្រព្យទេសចរណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងវប្បធម៌ កម្ពុជាមាន ៖

- ❖ ប្រសាទបុរាណនានា: អង្គរវត្ត បន្ទាយស្រី បាយ័ន ព្រះវិហារ សម្បូរព្រៃគុក...
- ❖ សារៈមន្ទីរជាតិ: ព្រះបរមរាជវាំង ជើងឯក ទួលស្លែង វត្តភ្នំ....
- ❖ មហោស្រព: ពហុបុរាណ ល្ខោនបាសាក់ យីកេ ស្បែកធំ ស្បែកតូច...
- ❖ សិប្បកម្ម: ចម្លាក់ឈើ ថ្ម ស្បែក...
- ❖ តម្បាញ: ហូល ជាម្លង ក្រមាំ...
- ❖ ស្នូនដីឥដ្ឋ: ក្អម ឆ្នាំង ក្រឡ...
- ❖ ជំនាង: ឈើ ថ្ម ដែក...
- ❖ សិប្បកម្មអាហារ: ប្រហុក ផ្អក ត្រីងៀត...
- ❖ ទន្លេមេគង្គប្រពៃណី: តាមភូមិ ឃុំ ស្រុក ខេត្ត។

គ្រឿងប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង.....
វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង.....
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	លេខបន្ទប់..... លេខតុ.....
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន.....
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខាបេក្ខជន.....

❖ វិញ្ញាសាទី១២

- I. ចូរកំណត់ន័យនៃពាក្យ “ សេដ្ឋកិច្ចតំបន់ ” ។
តើសេដ្ឋកិច្ចតាមខេត្តមួយចំនួនធំនៅកម្ពុជា មានលក្ខណៈដូចម្តេចខ្លះ?
- II. តើប្រទេសកម្ពុជាអាចមានសក្តានុពលសេដ្ឋកិច្ចដោយផ្អែកលើផ្នែកអ្វីខ្លះ?
- III. ចូរកំណត់ន័យនៃពាក្យ “ កំណើននគរូបនីយកម្ម ” ។
- IV. តើបញ្ហាបរិស្ថាន ដែលបណ្តាលមកពីកំណើននគរូបនីយកម្មមានអ្វីខ្លះ ? ចូររៀបរាប់។
- V. តើអ្នកយល់ដូចម្តេច ចំពោះការទុំដាក់សំណល់រឹង និងរាវនៅកម្ពុជានៅកម្ពុជាសព្វថ្ងៃ ?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាណទី១៤

១.សេដ្ឋកិច្ចតំបន់ គឺជាសកម្មភាពផលិតកម្ម (កសិកម្ម សិប្បកម្ម ឧស្សាហកម្ម) និងសេវាកម្ម (ពាណិជ្ជកម្ម ការដឹកជញ្ជូន ទេសចរណ៍...) ដែលមានប្រចាំតំបន់នីមួយៗនៃប្រទេស។

សេដ្ឋកិច្ចតាមខេត្តមួយចំនួនមានលក្ខណៈជាសេដ្ឋកិច្ចចិញ្ចឹមពោះនៅឡើយម្ល៉េះហើយ បរិមាណផលដែលប្រមូលបានមានកម្រិតទាប។ ដូចនេះដើម្បីបំពេញបង្គាប់ជីវភាព កសិករ ត្រូវប្រកបរបររដ្ឋញដូរបន្តិចបន្តួចនៅតាមផ្សារ ដែលស្ថិតនៅតាមបណ្តាផ្លូវថ្នល់សំខាន់ៗគ្រួសារ នីមួយៗមានផ្ទៃដីតូច ហើយបច្ចេកទេសនៅមានកម្រិត។

២.ប្រទេសកម្ពុជាអាចមានសក្តានុពលសេដ្ឋកិច្ច ដោយផ្អែកលើផ្នែក៖

- កសិកម្មព្រោះធម្មជាតិមានអំណោយផលច្រើន គួបផ្សំជាមួយការបញ្ចូលបច្ចេកទេស កសិកម្មទំនើប
- ឧស្សាហកម្ម និងពាណិជ្ជកម្ម ដោយគោលនយោបាយបើកទូលាយដល់ការបណ្តាក់ ទុនរកស៊ីនៅកម្ពុជាយើង
- ទេសចរណ៍ ដោយសារប្រទេសយើងសម្បូរភោគទ្រព្យទេសចរណ៍ និងការលើកទឹក ចិត្តដល់វិនិយោគទុនលើវិស័យនេះ
- ការដឹកជញ្ជូន ដោយសារសណ្ឋានដីប្រទេសយើងផ្តល់ភាពអនុគ្រោះច្រើន (គ្មានរបាំង រូបមាទាំទេ) ។ ម៉្យាងទៀតសំណង់ផ្លូវថ្នល់ និងផ្លូវដែកអាស៊ាន នាំមកនូវផលចំណេញ យ៉ាងច្រើននាថ្ងៃអនាគត។

៣.កំណើននគរូបនីយកម្ម គឺជាដំណើររៀបចំដែនដី កិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុងនានា ពិសេសការ រៀបចំបង្អស់សម្រាប់ប្រើប្រាស់ដីធ្លីឱ្យបានសមស្របទៅតាមភាពរីកចម្រើនសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច ជាតិ។

៤.បញ្ហាបរិស្ថាន ដែលបណ្តាលមកពីកំណើននគរូបនីយកម្មមានដូចជា៖

- ❖ កំណើនប្រជាជន
- ❖ សំណង់អានាធិបតេយ្យ
- ❖ កំណើនកាកសំណល់ (សំរាម រឹង រាវ និងឧស្ម័ន)
- ❖ ការពង្រឹងនិងពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ (ការលុបបឹង ស្ទឹង...)
- ❖ កង្វះ ថាមពលអគ្គិសនី ទឹកស្អាត...។

៥. ចំពោះការទុកដាក់សំណល់រឹង និងរាវនៅកម្ពុជានៅកម្ពុជាសព្វថ្ងៃ៖

- ❖ មិនទាន់មានកន្លែងទុកដាក់កាកសំណល់
- ❖ ខ្វះខាតបច្ចេកទេសគ្រប់គ្រងកាកសំណល់
- ❖ មិនបានធ្វើប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកសំរុយ មុនបង្ហូរចូលទន្លេ ស្ទឹង បឹង។

ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង.....
វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង.....
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	លេខបន្ទប់..... លេខតុ.....
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន.....
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខាបេក្ខជន.....

❖ វិញ្ញាសាទី១៥

- I. ប្រព័ន្ធពិភពលោកមួយបានចាប់កំណើត។ តើប្រព័ន្ធពិភពលោកនោះគឺជាអ្វី ?
- II. តើអំណាចហិរញ្ញវត្ថុសំខាន់ៗមាននៅទីណាខ្លះ? ចូររៀបរាប់។
- III. តើសេដ្ឋកិច្ចអាមេរិកផ្អែកលើគ្រឹះអ្វីខ្លះ? ដើម្បីពង្រីកទីផ្សារ តើសេដ្ឋកិច្ចអាមេរិកផ្អែកលើ ច្បាប់ទីផ្សារដូចម្តេចខ្លះ ?
- IV. ក/.សហរដ្ឋអាមេរិកជាមហាអំណាចទី១ ក្នុងពិភពលោក ហេតុអ្វីបានជាសហរដ្ឋអាមេរិកនៅមានប្រជាជនមួយចំនួនរស់នៅក្នុងភាពក្រីក្រនៅឡើយ?
ខ/.តើប្រជាជនក្រីក្រភាគច្រើនជាជនជាតិមានដើមកំណើតមកពីទ្វីបណា?
- V. តើកត្តាអ្វីខ្លះ ដែលធ្វើឱ្យផលិតផលឧស្សាហកម្មជប៉ុនទទួលបានជោគជ័យក្នុងការទាក់ទាញនូវអតិថិជនក្នុងពិភពលោក?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១៥

១.ប្រព័ន្ធពិភពលោកមួយបានចាប់កំណើត។ ប្រព័ន្ធពិភពលោកនោះ គឺជាសំណុំប៉ូលជំរុញសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក។ ប៉ូលទាំងនោះជាមេត្រូប៉ូលទាំងឡាយប្រកបទៅដោយអំណាចហិរញ្ញវត្ថុ អំណាចនយោបាយ អំណាចនៃកាសប្រេចភាពម្ចាស់ការលើក្លែងនានា និងអំណាចនយោបាយ។

២.អំណាចហិរញ្ញវត្ថុសំខាន់ៗមាន៖ នៅទីក្រុង ស៊ីឈែវ ហ្វ្រង់ហ្វត ហុងកុង ឬអូសាកា និងនៅក្នុងស្ថានសួគ៌នៃសារពើពន្ធ (បាហាម៉ា បាណាម៉ា ប៊ែមីដ លុចសំបួ និងឡាយតិនស្តេន)។

៣.គ្រឹះសំខាន់នៃសេដ្ឋកិច្ចអាមេរិក៖ គឺសីលធម៌បុគ្គលក្នុងការបង្កើតសហគ្រាស និងការប្រកួតប្រជែងសេរីក្នុងចំណោមសហគ្រាសឯជនទាំងអស់។ ដើម្បីពង្រីកទីផ្សារ សហគ្រាសឯកជននីមួយៗ ត្រូវខិតខំធ្វើការស្រាវជ្រាវ ច្នៃប្រឌិត កែច្នៃផលិតផលរបស់ខ្លួន និងបង្កើតផលិតភាពកាងារឱ្យខ្ពស់ជាងមុន ដើម្បីមានប្រៀបឈ្នះលើគូប្រជែង។

៤.ក/បានជាសហរដ្ឋអាមេរិកនៅមានប្រជាជនមួយចំនួនរស់នៅក្នុងភាពក្រីក្រព្រោះ៖

- ប្រជាជនភាគតិច (ជនជាតិដើម)
- ជាប្រជាជនគ្មានការងារធ្វើ
- ប្រជាជនមិនបានទទួលការអប់រំ ឬអប់រំបានតិចតួច

ខ/ ប្រជាជនក្រីក្រភាគច្រើនជាជនជាតិមានដើមកំណើតមកពីទ្វីប៖

- ទ្វីបអាហ្វ្រិក (ស្បែកខ្មៅ)
- ទ្វីបអឺរ៉ុប (ជនជាតិអេស្ប៉ាញ)
- ទ្វីបអាស៊ី

៥.កត្តាដែលធ្វើឱ្យផលិតផលឧស្សាហកម្មជប៉ុនទទួលបានជោគជ័យក្នុងការទាក់ទាញនូវអតិថិជនក្នុងពិភពលោក៖

- ផលិតផលមានគុណភាពខ្ពស់
- ឧស្សាហកម្មមានលក្ខណៈទំនើបកម្មនៃបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ និង ផលិតកម្មច្រើន
- សម្បូរអ្នកជំនួញ
- ធ្វើវិនិយោគទុននៅបណ្តាលប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ
- ផលិតផលជប៉ុនឆ្លើយតប និង តម្រូវការពិភពលោក។

ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សម័យប្រឡង.....
វិញ្ញាសា ៖ ភូមិវិទ្យា (ថ្នាក់វិទ្យាសាស្ត្រសង្គម)	មណ្ឌលប្រឡង.....
រយៈពេល ៖ ៩០នាទី	លេខបន្ទប់..... លេខតុ.....
ពិន្ទុ ៖ ៧៥	ឈ្មោះបេក្ខជន.....
ប្រធាន ៖	ហត្ថលេខាបេក្ខជន.....

❖ វិញ្ញាសាទី១៦

- I. តើប្រទេសកម្ពុជា មានផ្លូវគមនាគមន៍ប៉ុន្មានប្រភេទ ? អ្វីខ្លះ?
- II. តើផ្លូវគោកមានប៉ុន្មានប្រភេទ ? អ្វីខ្លះ?
- III. តើប្រទេសកម្ពុជាមានផ្លូវថ្នល់សរុបប្រវែងប៉ុន្មាន ? ក្នុងនោះមានផ្លូវអ្វីខ្លះ?
- IV. តើផ្លូវជាតិណាដែលវែងជាងគេ ? កាត់ខេត្តណាខ្លះ?
- V. តើអាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិសំខាន់ៗរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ស្ថិតនៅឯណាខ្លះ? តើគម្រោងសាងសង់អាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិថ្មីៗ មាននៅក្នុងខេត្តណាខ្លះ?

❖ អត្រាកំណែវិញ្ញាសាទី១៦

១.ប្រទេសកម្ពុជា មានផ្លូវគមនាគមន៍ ៣ ប្រភេទដូចជា៖

- ផ្លូវគោក
- ផ្លូវទឹក
- ផ្លូវអាកាស

២.ផ្លូវគោកមាន២ប្រភេទគឺ ៖

- ផ្លូវថ្នល់
- ផ្លូវដែក

៣.ប្រទេសកម្ពុជាមានផ្លូវថ្នល់សរុបប្រវែង ៣៩៦១៨Km² ក្នុងនោះមានផ្លូវ៖

- ផ្លូវជាតិលេខ
- ផ្លូវខេត្ត
- ផ្លូវជនបទ ឬផ្លូវលំ

៤.ផ្លូវជាតិលេខ៧មានប្រវែងវែងជាងគេ ឆ្លងកាត់ខេត្តកំពង់ចាម ក្រចេះ និងស្ទឹងត្រែង។

៥.អាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិសំខាន់ៗរបស់ប្រទេសកម្ពុជាស្ថិត៖ នៅទីក្រុងភ្នំពេញ ខេត្ត សៀមរាប និងខេត្តព្រះសីហនុ។ គម្រោងសាងសង់អាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិថ្មីៗ មាននៅ ក្នុងខេត្តសៀមរាប កំពង់ឆ្នាំង និងបន្ទាយមានជ័យ។

❖ ឯកសារយោង

- ✚ កម្រងវិញ្ញាសា ភូមិវិទ្យា ថ្នាក់ទី១២ ធ្លាប់ចេញប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យសិក្សា ទុតិយភូមិឆ្នាំ២០១២-២០១៧ (រៀបរាងដោយ ជៀង យ៉ាវ៉ែន)
- ✚ កម្រងវិញ្ញាសា ភូមិវិទ្យា ថ្នាក់ទី១២ ធ្លាប់ចេញប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យសិក្សា ទុតិយភូមិឆ្នាំ២០១៨-២០១៩
- ✚ កម្រងវិញ្ញាសា ភូមិវិទ្យា ថ្នាក់ទី១១-១២ ត្រៀមប្រឡងសញ្ញាបត្រមធ្យសិក្សា ទុតិយភូមិឆ្នាំ២០២០
- ✚ សៀវភៅគោល ភូមិវិទ្យា ថ្នាក់ទី១១ របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា (គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពចែកផ្សាយ គ.ប.ច. ១៩៨ មហាវិថីព្រះនរោត្តម ទូរស័ព្ទ ០២៣ ៦៣ ៦៣ ០៣៣)
- ✚ សៀវភៅគ្រូ ភូមិវិទ្យា ថ្នាក់ទី១១
- ✚ សៀវភៅគោល ភូមិវិទ្យា ថ្នាក់ទី១២ (របស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា (គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពចែកផ្សាយ (គ.ប.ច) ១៩៨ មហាវិថីព្រះនរោត្តម)
- ✚ សៀវភៅគ្រូ ភូមិវិទ្យា ថ្នាក់ទី១២